

BE-A0510_005158_005331_DUT

Inventaris van het archief van de Dienst
voor Krijgsgevangenen Afdeling B afkomstig
van het Ministerie van Economische Zaken
(1942) 1945-1954

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	5
Raadpleging en gebruik.....	6
Voorwaarden voor de raadpleging.....	6
Voorwaarden voor de reproductie.....	6
Aanwijzingen voor het gebruik.....	6
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	8
Archiefvormer.....	8
Naam.....	8
Geschiedenis.....	8
Bevoegdheden en activiteiten.....	9
Organisatie.....	12
Archief.....	15
Geschiedenis.....	15
Verwerving.....	19
Inhoud en structuur.....	20
Bereik en Inhoud.....	20
Selecties en vernietigingen.....	22
Ordening.....	24
 BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN	 27
Dienst voor Krijgsgevangenen Afdeling B.....	27
I. Ressortterend onder Landsverdediging.....	27
A. Bureel voor Algemene Administratie.....	27
1. Organisatie.....	27
2. Verzekering van de discipline.....	27
3. Algemene administratie.....	27
4. Toezicht op de tewerkstelling van krijgsgevangenen.....	27
B. Bureel voor het Beheerscomité.....	28
1. Financieel beheer.....	28
a. Bezoldiging van krijgsgevangenen.....	28
(1) Controle van loonstaten.....	28
8 - 16 Loonstaten van krijgsgevangenen werkzaam in de steenkolontginning van Le Grand-Hornu in Hornu. 1945-1947.....	28
(2) Overzicht van de uitbetalingen.....	29
b. Controle op productie en rendement.....	29
c. Toezicht op de boekhouding van de krijgsgevangenenkampen.....	29
(1) Algemene instructies voor betalingen.....	29
(2) Uitgaven.....	29
(3) Briefwisseling omtrent facturatie.....	29
25 - 32 Briefwisseling tussen de DKAB en diverse instanties en particulieren omtrent financiële verrichtingen. 1945-1950.....	30
(4) Vereffening van kasgelden uit de kampen.....	31
34 - 41 Doorslagen van inspectierapporten van de Commissie voor Verificatie en betalingsmandaten omtrent de boekhouding van de kampen voor incivieken, het HCK, de Regionale Commando's en de krijgsgevangenenkampen daaronder ressortterend. 1947-1950.....	31
42 - 48 Doorslagen van inspectierapporten van de Commissie voor Verificatie en creditnota's omtrent de vereffening van de	

boekhouding van het HCK, de Regionale Commando's en de krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend. 1947-1950.....	31
d. Toezicht op de financiële verrichtingen door de DOH.....	32
(1) Overzichten van de Exploitatierkening.....	32
(2) Uitgaven.....	32
52 - 53 Uittreksels van betalingsborderellen van de Exploitatierkening der Krijgsgevangenen betreffende afgehandelde en af te handelen betalingen aan diverse instanties en particulieren. 1946-1950.....	33
(3) Inkomsten.....	33
e. Afhandeling van geschillen en rechtsgedingen.....	34
(1) Achterstallige betalingen.....	34
56 - 152 Dossiers inzake geschillen tussen de DKAB en diverse particulieren en ondernemingen omtrent de vereffening van achterstallige schulden voortvloeiend uit de tewerkstelling van krijgsgevangenen of uit de verkoop van goederen. 1945-1952.....	34
(2) Terreinafbakeningen.....	41
155 - 163 Verzameldossier inzake geschillen en problemen in verband met huurcontracten van gebouwen en terreinen, aangegaan door de militaire instanties. 1945-1949.....	41
(3) Brandschade.....	42
165 - 170 Verzameldossier inzake branden en de materiële schade daardoor aangericht in krijgsgevangenenkampen. 1946-1949.....	42
2. Logistiek en transport.....	43
a. Verzorging van vervoer en transport.....	43
(1) Briefwisseling met de NMBS.....	43
(2) Vergoeding van onkosten voor vervoer per spoor.....	43
b. Vereffening van de kampen.....	43
(1) Infrastructuur van de kampen.....	43
(2) Verkoop van materiaal.....	44
183 - 191 Verzameldossier inzake overzichten van de publieke verkoop van roerende goederen afkomstig uit krijgsgevangenenkampen en materiaalmagazijnen. 1947-1948.....	44
C. Bureel voor Boekhouding.....	45
1. Bouw en onderhoud van de kampen.....	45
a. Bouw.....	45
194 - 197 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers, firma's en bedrijven betrokken bij de bouw van de krijgsgevangenenkampen. 1945.....	45
b. Onderhoud.....	46
2. Beheer van krijgsgevangenen.....	46
a. Bezoldiging.....	46
(1) Verzorgers en aalmoezeniers.....	46
(2) Chauffeurs en mecaniciens.....	47
(3) Materiaalmagazijnen.....	47
(4) Verlof, ziekte en ongevallen.....	47
b. Voeding en geneesmiddelen.....	48
(1) Voeding.....	48
215 - 222 Kwitanties betreffende maandelijkse onkosten voor voedingsmiddelen benut bij de samenstelling van rantsoenen per arbeiderscategorie. 1946-1948.....	48

(2) Geneesmiddelen.....	48
224 - 229 Uittreksels van geverifieerde maandelijkse rekeningen betreffende onkosten voor de medische verzorging van krijgsgevangenen. 1946-1948.....	49
3. Vervoer per spoor.....	49
a. Krijgsgevangenen.....	49
231 - 248 Kwitanties betreffende onkosten voor het vervoer per spoor van krijgsgevangenen naar en rond de krijgsgevangenenkampen van Châtelineau en Flénu. feb. 1946 - aug. 1947.....	49
249 - 252 Kwitanties betreffende maandelijkse onkosten voor het vervoer per spoor van krijgsgevangenen naar en rond diverse krijgsgevangenenkampen. jan. 1946 - okt. 1947.....	51
b. Militair materiaal.....	51
4. Diverse uitgaven en onkosten.....	51
254 - 284 Kwitanties betreffende onkosten van de meest uiteenlopende aard aan diverse particulieren en instanties betrokken bij de tewerkstelling van de Duitse krijgsgevangenen. 1946-1951, 1953.....	51
285 - 286 Facturen betreffende onkosten van de meest uiteenlopende aard aan diverse particulieren en instanties betrokken bij de tewerkstelling van Duitse krijgsgevangenen. 1947.....	53
II. Ressortierend onder Economische Zaken.....	54
A. Interne werking.....	54
1. Algemeen.....	54
2. Werkingskosten.....	54
B. Afhandeling van de operatie.....	54
1. Financiële vereffening.....	54
a. Overzicht van de Exploitatierkening.....	54
b. Uitgaven.....	55
296 - 301 Verzameldossier inzake de boekhouding van de DOH betreffende uitgaven gedaan bij de tewerkstelling van krijgsgevangenen. 1945-1953.....	55
c. Inkomsten.....	56
305 - 309 Verzameldossier inzake de vereffening van achterstallige schulden aan de DOH van steenkoolontginningen in de bekkens in Limburg, het Centrum, de Borinage, Charleroi en Luik. 1947-1951.....	56
2. Briefwisseling met diversen.....	57

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

Archief van de Dienst voor Krijgsgevangenen Afdeling B, afkomstig van het Ministerie van Economische Zaken. (1942) 1945-1954.

Periode:

1945 - 1954

Archiefbloknummer:

BE-A0510.1774

Omvang:

- Omvang geïndexiseerd: 8.04 m
- Laatste bestanddeelnummer: 312.00

Archiefbewaarplaats:

Algemeen Rijksarchief / Archives générales du Royaume

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De archiefbescheiden zijn vrijwel allemaal toegankelijk. ¹Aangezien het archief grotendeels bestaat uit stukken over de financiële afhandeling van de operatie met de Duitse krijgsgevangenen, is er volgens de wetten van 8 december 1992, 11 december 1998 en het Koninklijk Besluit van 13 februari 2001 met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer geen privacygevoelig materiaal aanwezig. Dat geldt ook voor de overgrote meerderheid van de dossiers inzake de achterstallige betalingen van particulieren (nrs. 56-152), vermits het hier geen gegevens betreft "waaruit raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, alsook [...] seksuele gegevens." ²Niettemin waarschuwt Art. 8. § 1 van de privacywet ook voor de verwerking van "persoonsgegevens inzake geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken [...] inzake verdenkingen, vervolgingen of veroordelingen met betrekking tot misdrijven, of inzake administratieve sancties [...]". Omwille hiervan werden twee dossiers (m.n. nummers 62 en 123) aangeduid als zijnde privacygevoelig. Wie deze stukken wenst in te kijken, dient in de algemene leeszaal een toelatingsformulier tot onderzoek te ondertekenen.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Hoewel er geen eigentijdse toegangen op het archiefbestand meer werden ontdekt, zal de toekomstige gebruiker weinig moeite ondervinden om de structuur van de burelen en de samenhang tussen de verschillende reeksen en rubrieken te onderscheiden. Wanneer men het archief consulteert, is het niettemin raadzaam om eerst nummers 302 en 49 op te vragen. Zij bevatten telkens een overzicht met een korte profilering van de organismen achter de "steenkolenslag", die men best voor ogen houdt wanneer men meer gedetailleerde informatie onderzoekt.

-
- 1 Strikt gezien valt het archief van Duitse krijgsgevangenen onder de Archiefwet van 24 juni 1955, volgens dewelke archiefbescheiden gevormd door een openbare archiefvormer in regel slechts na 100 jaar toegankelijk zijn. Het zou echter absurd zijn indien men de ene helft van het archief van Duitse krijgsgevangenen in het legermuseum wel mag consulteren, en de andere helft in het Algemeen Rijksarchief niet.
 - 2 Artikel 6 van de Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Dienst voor Krijgsgevangenen Afdeling B - Service des Prisonniers de Guerre
Section B

Acroniem: DKAB - SPG/B

GESCHIEDENIS

De Belgische overheid deelde niet in de feestvreugde die onder de bevolking heerste toen eind september 1944 het grootste gedeelte van het grondgebied door de geallieerden was bevrijd. Vanuit economisch oogpunt was er immers weinig reden tot optimisme, temeer daar de steenkoolproductie in de nasleep van de Duitse bezetting ernstig in het gedrang was gekomen. Niet alleen was de bestaande infrastructuur verouderd en verliep de distributie van de kostbare brandstof uiterst chaotisch, bovenal heerste er een nijpend tekort aan mijnwerkers. ³Als gevolg hiervan haalde de steenkoolontginning eind 1944 nog slechts een vijfde van het vooroorlogse peil.

Om het brandstofprobleem structureel aan te pakken, rijpte in regeringskringen al snel het plan om een flink deel van de tienduizenden Duitse krijgsgevangenen, verspreid over Britse en Amerikaanse kampen op Belgisch grondgebied, in te zetten voor de heropleving van de Belgische industrie. De onderhandelingen met het geallieerde opperbevel begonnen in april 1945, en zouden reeds in mei en juli uitmonden in twee overeenkomsten, respectievelijk met de Britse en Amerikaanse autoriteiten. ⁴De akkoorden betekenden het startschot voor een unieke operatie in de Belgische geschiedenis, beter bekend als "la bataille du charbon" of "de steenkolen slag". Hoewel de tewerkstelling van de Duitse krijgsgevangenen slechts een kortstondige voetnoot in de naoorlogse economische geschiedenis lijkt, was de "steenkolen slag" niettemin van cruciaal belang voor de heropleving van het land en tevens een zeer complexe operatie, waarvan de uitvoering een minutieuze coördinatie vereiste tussen verschillende militaire en ministeriële diensten. De volgende figuur biedt een hiërarchisch overzicht van alle betrokken actoren.

3 SUNOU P., Les prisonniers de guerre allemands et la bataille du charbon, p. 3-4. Zo waren er in 1938 nog 148.007 mijnwerkers actief, tegenover 105.271 begin 1945.

4 SUNOU P., Les prisonniers de guerre allemands et la bataille du charbon, p. 11-13.

5 Dit handige overzicht werd teruggevonden in het hier geïnterviewde archief (voortaan afgekort tot DKEZ), nr. 302. Het betreft een schriftelijk antwoord (gedateerd 9 juni 1949) van de toenmalige minister van landsverdediging op een vragenbrief van een van zijn collega's, de minister van economische zaken.

Aanvankelijk was nochtans enkel de minister van Landsverdediging begaan met de kwestie van de Duitse krijgsgevangenen. Toen hun aantallen vanaf de zomer van 1945 aanzienlijk begonnen te stijgen, kreeg een speciale tak van Landsverdediging, de Algemene Inspectie der Troepen, ⁶op 1 augustus de opdracht om de operatie in goede banen te leiden. Deze afdeling was evenwel geen lang leven beschoren. Op 1 oktober 1945 werd het Ministerie van Landsverdediging gereorganiseerd en kwam het beheer van de Duitse krijgsgevangenen bij een nieuwe eenheid terecht: de Dienst voor Krijgsgevangenen Afdeling B (DKAB). ⁷In de praktijk zou dit het belangrijkste orgaan blijken achter de hele operatie. De DKAB zou ook nog een aantal jaar na het vertrek van de krijgsgevangenen uit België actief blijven. Eenmaal de gefaseerde repatriëring van de Duitse dwangarbeiders tussen mei 1947 en maart 1948 was afgehandeld, ⁸wachtte immers nog de zware taak om een financiële balans op te maken van de hele operatie.

Onder dergelijke omstandigheden lag een overheveling van de DKAB naar het Ministerie van Economische Zaken ⁹voor de hand. De precieze datum van de transfer is niet bekend, maar uit een brief van het toenmalige diensthoofd blijkt dat ergens begin maart 1950 hierover moet zijn beslist. ¹⁰Gezien de opheffing van de dienst voorzien leek voor 1951, ¹¹moet men aan deze wissel niet veel belang meer hebben gehecht. Uiteindelijk zou hij echter nog tot eind juni 1954 blijven functioneren.

BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

Hoewel men het Interministerieel Comité voor Beheer en Coördinatie der Krijgsgevangenen ¹²als het hoogste gezagsorgaan in het voornoemde echelon

6 Een Nederlandse vertaling voor de benaming "Inspection Générale des Troupes" (afgekort I.G.T.) werd niet teruggevonden. Dit is een letterlijke vertaling van de Franse term.

7 SUNOU P., Les prisonniers de guerre allemands et la bataille du charbon, p. 24.

8 Zie de Compte rendu sur l'activité des prisonniers de guerre allemands p. 98 voor een gedetailleerder overzicht van de repatriëring. Dit waardevolle document staat uitvoerig stil bij de hele geschiedenis van de "steenkolenlag" en bevindt zich in het archief van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgs geschiedenis (KMLK), doos nr. 34.

9 Op 20 maart 1947 werd het Ministerie van Economische Zaken omgedoopt tot het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand. Ter wille van de eenduidigheid werd in deze inventaris steeds de oudste benaming gebruikt. Voor meer achtergrond, zie GUINAND M., Le ministère des affaires économiques, p. 77.

10 DKEZ, nr. 289. In een brief van 20 maart 1950 staat klaar en duidelijk: "Or, nos services relèvent directement du Ministère des Affaires Economiques et des Classes Moyennes." Sindsdien werd de DKAB of "Service des Prisonniers de Guerre Section B" op archiefstukken aangeduid als "S.L./S.P.G./B.", waarbij "S.L." staat voor "Service de Liquidation".

11 DKEZ, nr. 289, verklaring van toenmalig diensthoofd Piret, 14 april 1950.

12 Het Interministerieel Comité werd in het leven geroepen op voorstel van Secretaris-generaal Baron Snoy tijdens een kabinetsvergadering van het Ministerie van Economische Zaken op 25 februari 1946. Nochtans was de nood aan een overkoepelend beheersorgaan al langer voelbaar. De constructie van de kampinfrastructuur, de bevoorrading van de krijgsgevangenen en het Belgisch militair personeel, de sectoriële verdeling van de Duitse werkkrachten (mijnbouw, landbouw, industrie, houtvesterij en ontmijning) en het toezicht op de naleving van de sociale maatregelen in elk arbeidscontract, behoorden tot de

(zie figuur I) mag beschouwen, speelde de DKAB eigenlijk de voornaamste rol in de dagelijkse opvolging van het lot van de om en bij de 60.000 Duitse krijgsgevangenen. Dit orgaan vormde niet alleen een cruciale schakel tussen de geallieerde en Belgische autoriteiten, maar verbond ook de diverse militaire en ministeriële diensten met elkaar door de richtlijnen van het Interministerieel Comité uit te werken of mee te delen aan de commandostructuren achter de krijgsgevangenenkampen. Daarenboven was de DKAB nauw betrokken bij de controle op financiële operaties: ze bekrachtigde de gebruikelijke uitgaven en verifieerde regelmatig rekeninguittreksels van de Exploitatierkening der Krijgsgevangenen, beheerd door de Dienst voor Onderlinge Hulpverlening (DOH).¹³ Om deze opdracht tot een goed einde te kunnen brengen, beschikte de DKAB over drie specifieke burelen.¹⁴

(1) Het Bureau voor Algemene Administratie was grotendeels begaan met het takenpakket van zijn voorganger, de Algemene Inspectie der Troepen. Het oefende toezicht uit op de administratieve werking van de kampen, de militaire bewaking van de gevangenen en onderhield betrekkingen met alle betrokken ministeries, de geallieerde autoriteiten en het Internationale Rode Kruis. De kampinspecties, waarvoor de Algemene Inspectie der Troepen bevoegd was, werd overgelaten aan de Algemene Inspecteur van de Artillerie. Wel kreeg de nieuwe dienst zowat 3.700 incivieken en oud-collaborateurs onder zijn hoede, die naast de Duitse krijgsgevangenen dwangarbeid leverden in de Limburgse kampen van Winterslag, Beringen, Houthalen en Waterschei. Deze overdracht kwam er na een akkoord afgesloten tussen de Eerste Minister en de minister van Justitie begin januari 1946. De Regie der Strafinrichtingen zou de onkosten voor het bewakingspersoneel dekken, wat gedeeltelijk gecompenseerd werd

bevoegdheid van verschillende ministeries. Het Interministerieel Comité diende de synergie tussen al deze betrokken partijen te stroomlijnen door afgevaardigden van alle betrokken ministeries bijeen te brengen in wekelijkse vergaderingen. De eerste zitting vond reeds plaats op 26 februari 1946. Van zodra de Duitse krijgsgevangenen waren gerepatriëerd, had het Interministerieel Comité maar weinig nut meer. De laatste bijeenkomst zou hebben plaatsgevonden op 22 december 1948 (KMLK, doos nr. 2, convocatiebrief van 17 december 1948), al duikt de naam nog tot 1950 op in archiefstukken. Voor de gedetailleerdere geschiedenis, zie *Compte rendu sur l'activité des prisonniers de guerre allemands*, p. 15; p. 23-24.

- 13 De DOH ("Office d'Aide Mutuelle" in het Frans) was een parastatale belast met de uitvoering van verschillende akkoorden die België met de Britse en Amerikaanse autoriteiten was aangegaan. De dienst werd op 19 januari 1945 opgericht als een nationale instelling begaan met de concrete uitwerking van internationale bepalingen, in casu de huisvesting en bevoorrading van de geallieerde troepen en de verdeling van levensmiddelen onder de Belgische bevolking. Omwille van zijn bureaucratische structuur en affiniteit met financiële verrichtingen, leende de DOH zich ook uitstekend voor het vervullen van secundaire taken, zoals het verzorgen van de boekhouding van de operatie met de Duitse krijgsgevangenen, waarmee hij vanaf 19 december 1945 werd belast. VAN DIJCK W., *Studie ener zelfstandige instelling: Dienst voor Onderlinge Hulpverlening*, p. 11-15; p. 72-78. Hoewel de liquidatie van de DOH reeds werd uitgesproken door het Regentsbesluit van 21 juni 1949 (Pasinomie, 21 juli 1949) zou de dienst pas integraal worden opgeheven door het Koninklijk Besluit van 10 november 1967. Voor een gedetailleerder overzicht, zie Algemeen Rijksarchief. Centraal Dossier 1012.OD OMA.
- 14 Voor de integrale taakverdeling onder de burelen, zie bijlage B.

door de arbeidslonen die deze instelling in ontvangst nam.¹⁵

(2) Zoals de naam het laat vermoeden, stond het Bureel voor het Beheerscomité nagenoeg volledig in het teken van het Interministerieel Comité. Het formuleerde vragen en problemen ter bestudering door het comité, maakte verslag op van zijn bijeenkomsten en werkte de instructies van hogerhand uit om ze te communiceren naar de steenkoolproducenten en het militaire echelon. Het merendeel van deze richtlijnen regelde de betalingsprocedures in verband met de bezoldiging van de Duitse krijgsgevangenen en de vereffening van diverse uitgaven nodig voor de werking van de kampen. Het Bureel voor het Beheerscomité voorzag bijgevolg in een nauwe samenwerking met de Exploitatier rekening van de DOH, die alle inkomsten voortvloeiend uit de lonen van de krijgsgevangenen centraliseerde. Na deductie van een weinig zakgeld dat aan de Duitse arbeiders toekwam, werden deze salarissen immers aangewend om de uitgaven voor het personeel en onderhoud van de kampen te bekostigen. Een aantal afspraken tussen de betrokken ministeries onderling bepaalden de lastenverdeling. Tot 31 december 1945 nam het Ministerie van Landsverdediging alle onkosten van de operatie op zich. Vanaf 1 januari 1946 zou dit beperkt worden tot het onderhoud van de Duitse ontmijningsstroepen in kalmthout, Wenduine en Jabbeke. Het Ministerie van Economische Zaken bekostigde voortaan de werking van de rest van de krijgsgevangenenkampen (aankoop van levensmiddelen en goederen) via de Exploitatier rekening. De DOH kon evenwel slechts tot vergoeding overgaan na goedkeuring van de facturen door de DKAB. Het ging dan om de verificatie van kleinere, routineuze uitgaven, aangezien de controle op de verrekening van grote geldsommen en het vastleggen van de betalingsprocedures hiervoor was weggelegd voor het interministerieel Comité.¹⁶

(3) Het Bureel voor Boekhouding tenslotte was uitsluitend begaan met de facturatie en concrete vereffening van onkosten. Na verificatie van de uitgaven werden betalings-opdrachten opgesteld, die men naar de DOH zond. Na vereffening werd op het Bureel voor Boekhouding een uitgebreid klassement van kwitanties aangelegd. Het toezicht op de uitgaven vóór de aantrede van het Interministerieel Comité en de daarop volgende reglementering van de financiële verrichtingen vormde een apart probleem. Aangezien de bouw van de krijgsgevangenenkampen meer dan 100 miljoen Belgische frank had gekost, was een tweede controle van deze comptabiliteitsstukken zeker geen overbodige luxe.¹⁷ Daarom werd al tijdens de tweede bijeenkomst van het

15 Comptes rendu sur l'activité des prisonniers de guerre allemands, p. 68-69.

16 Comptes rendu sur l'activité des prisonniers de guerre allemands, p. 16; p. 18; p. 27.

17 De constructie van de kampinfrastructuur was weliswaar gebeurd onder toezicht van het Ministerie van Openbare Werken, maar de werkzaamheden zelf had men uitbesteed aan particulieren in dienst van de steenkoolverenigingen. De industriebazen dienden hun onkosten voor werkkrachten en bouwmaterialen vervolgens door te rekenen aan de staat. De moeilijkheid lag in het feit dat de Federatie van Belgische Steenkoolmijnen ("Fédération Charbonnière de Belgique", kortweg Fédéchar) over een goed gestructureerd leveringsnetwerk beschikte en dus meteen aan de slag kon, terwijl er van overheidswege geen centraal organisme was aangeduid om alle inkomsten en uitgaven te beheren, wat een efficiënte controle op de financiële verrichtingen zou toelaten. SUNOU, P. Les

Interministerieel Comité beslist dat de DOH een of twee controleurs, bijgestaan door een vertegenwoordiger van de Administratie der Mijnen, op inspectie zou zenden naar de steenkoolmijnen en hun leveranciers. Deze controlecommissies begonnen vanaf 10 mei 1946 aan hun opdracht: ze verifieerden de prijzen die werden gehanteerd en vergeleken de gefactureerde bedragen ter plekke met de gestockeerde goederen in de distributiecentra.¹⁸ Men stelde zich echter ook flexibel op tegenover steenkoolmijnen die reeds in de begindagen van de operatie onkosten hadden aangegaan. De geldsommen die men hen verschuldigd was voor geleverde arbeid en goederen maakten het voorwerp uit van een Compensatierekening, die deze bedragen aftrok van de over te storten loongelden.¹⁹

De nauwe samenwerking tussen de DKAB en de DOH bleef ook behouden na de repatriëring van de Duitse krijgsgevangenen. Met het oog op het bekomen van een eindoverzicht van de Exploitatier rekening dienden zowel recente als oude comptabiliteitsstukken, daterend van bij de aanvang van de operatie, te worden geverifieerd.²⁰

ORGANISATIE

De Dienst voor Krijgsgevangenen werd opgericht bij de hervorming van het Ministerie van Landsverdediging op 1 oktober 1945. Hij hoorde thuis in de Algemene Directie van Speciale Diensten²¹, die zelf onder de Adjudant Generaal ressorteerde. De Dienst voor Krijgsgevangenen was vertakt in een afdeling A en B, respectievelijk "prisonniers de guerre amis", geleid door een zekere majoor Torfs, en "prisonniers de guerre ennemis" onder kolonel Devijver.²²

Afdeling B bestond, zoals gezegd, uit drie burelen die als volgt waren bezet:

Wanneer men het profiel van de onderafdelingen op het volledige organigram (zie bijlage B) doorneemt, kan men zich niet van de indruk ontdoen dat de

prisonniers de guerre allemands et la bataille du charbon, p. 25. Voor een overzicht van het netwerk achter de steenkoolontginningen, zie PÈTRE, R., *Le problème charbonnier belge*, p. 76-79.

18 Ibid., p. 105. De inspecteurs stuurden telkens een tweewekelijks rapport met hun bevindingen op naar hun oversten. Deze zijn bewaard in het KMLK, dozen nrs. 83-86.

19 KMLK, doos nr. 82, instructie van 30 april 1946. Zie ook *Compte rendu sur l'activité des prisonniers de guerre allemands*, p. 102.

20 DKEZ, nr. 312. Het toenmalig diensthoofd schreef regelmatig brieven aan het Ministerie van Openbare Werken en aan de DOH waarbij inzage werd gevraagd in de nodige bewijsstukken.

21 Ik vertaal hiermee letterlijk de benaming "Direction Générale des Services Spéciaux".

22 KMLK, doos nr. 7, brief van de Algemene Directie voor Speciale Diensten, 20 maart 1947.

taakomschrijving van het tweede en vooral van het derde bureel ietwat slordig en overhaast is weergegeven. Het organigram dateert kennelijk uit de begindagen van de operatie, toen de financiële controlestructuren nog maar net waren opgebouwd. Blijkbaar had men de omvang van de boekhoudkundige verwerking onderschat en was het derde bureel, in tegenstelling tot wat het bovenstaande organigram laat uitschijnen, onderbezet. Een brief van 11 maart 1946, geadresseerd aan de kabinetschef van het Ministerie van Landsverdediging en geschreven door kolonel Plisnier, hoofd van de Algemene Directie van Speciale Diensten, lijkt dit vermoeden te bevestigen. Plisnier kloeg over "le surcroit de travail considérable imposé au Service des Prisonniers de Guerre - Section B, par suite des attributions qui lui sont dévolues, particulièrement en ce qui concerne l'engagement et l'ordonnancement des dépenses à charge du Compte d'Exploitation."²³ Plisnier deed dan ook de aanbeveling om meteen een officier voor administratie, een boekhoudkundig onderofficier en een typist aan te stellen teneinde de werkdruk in te dammen. Deze maatregelen waren duidelijk gericht op de betere werking van het derde bureel, dat aanvankelijk een beetje in de marge van de DKAB stond. Nochtans zou het aandeel ervan mettertijd groeien. Dat wordt duidelijk wanneer men er de onderstaande tabel op naslaat.

24

Aanvankelijk was de leiding van de DKAB in handen van kolonel Devijver, die toen eveneens voorzitter was van het Interministerieel Comité. Deze beslissing was ongetwijfeld ingegeven door de wens om de werking van beide organen goed op elkaar af te stemmen.²⁵ Naarmate de tewerkstelling van Duitse krijgsgevangenen zijn einde naderde en de financiële afhandeling van de operatie wenkte, won het derde bureel aan belang. Vanaf de zomer van 1949 nam majoor Piret,²⁶ voordien hoofd van de boekhouding, de leiding van de DKAB over. Blijkbaar beantwoordde hij aan het profiel van de ambtenaar die de nodige toewijding en affiniteit aan de dag kon leggen voor het beheer van financiële documenten. Meteen na zijn aanstelling ging Piret aan de slag met het verzamelen van alle stukjes van de boekhoudkundige puzzel. Hij opereerde toen in een sterk afgeslankte versie van de DKAB, zoals blijkt uit de volgende tabel.

23 KMLK, doos nr. 7.

24 Deze kolom werd samengesteld door het bestuderen van diverse stukken uit het archief van krijgsgevangenen, zowel in het KMLK als in het Algemeen Rijksarchief. Precieze data werden niet teruggevonden, maar een benadering van elke ambtstermijn bleek wel mogelijk.

25 Zoals mag blijken uit de archiefstukken, delegeerde Devijver ook veel taken aan zijn onderofficieren. Vele goedkeuringen voor uitgaven dragen immers diens naam, gevolgd door de letters "p.o." (afkorting voor "par ordre"), gevolgd door de naam van een medewerker op de DKAB.

26 In de archiefstukken duikt de naam van Piret het eerst op begin 1947. Het ligt echter voor de hand dat hij reeds in 1946 zijn intrede op de DKAB maakte. In de bovenvermelde brief van 11 maart 1946 wees Plisnier reeds op de noodzaak van een "officier d'administration".

We mogen aannemen dat er aan deze bezetting tot de opheffing van de dienst in 1954 niets meer veranderde, ook niet na de overheveling van Landsverdediging naar Economische Zaken. De transfer lag overigens voor de hand, wanneer men bedenkt dat een gedeelte van de DOH, waaronder de Exploitatier rekening der Krijgsgevangenen, het jaar tevoren op Economische Zaken was ondergebracht.²⁷ Na de overplaatsing naar Economische Zaken bleef de DKAB ook gehuisvest op hetzelfde adres, te weten de Vleurgatsesteenweg 282.²⁸ Wel deelde men het pand voortaan met enkele andere militaire instellingen die hadden meegeholpen aan de economische heropleving van het land en die verbonden waren met de Exploitatier rekening der Krijgsgevangenen.²⁹ Een verhuis kwam er pas begin 1954, toen de DKAB werd getransfereerd naar de Louisalaan 179.³⁰ Hiermee belandde hij vlak naast de burelen van de DOH onder Economische zaken aan de Louisalaan 178.³¹ Vermoedelijk hadden naast organisatorische ook financiële overwegingen een rol gespeeld: de betekenis van de dienst woog allicht niet meer op tegen de huurprijs voor het pand aan de Vleurgatse-steenweg 282.³² Dit vastgoed was immers gesekwestreerd³³, hetgeen inhield dat er voor de ingebruikname door het ministerie maandelijks een huurprijs werd overgemaakt aan de Dienst Sekwester. Lang zou de DKAB niet meer op zijn nieuwe adres vertoeven.

27 Zie bijlage E voor een organigram van de DOH rond 1949.

28 Tevoren, van bij zijn oprichting op 1 oktober 1945 tot 14 maart 1947, was de dienst ondergebracht in de Emile Demotlaan 13 te Brussel. Vanaf 15 maart verliet hij dit gebouw om een pand te betrekken op de Vleurgatsesteenweg 282. KMLK, doos nr. 7, reeks brieven van kolonel Devijver aan diverse instanties, geschreven begin maart 1947. Over de verhuis zijn we dus goed ingelicht. Zo staat in een van de brieven (7 maart) vermeld dat de het gebouw aan de Emile Demotlaan 13 zou worden overgedragen aan een "légation de Norvège". Ook het interieur van de nieuwe locatie wordt uitvoerig beschreven in een rapport, opgesteld op 10 maart 1947 door de overdragende instantie, de S.E.D.E.E. wat allicht een afkorting is voor de "Service d'Enlèvement et de Destruction d'Engins Explosifs" van het Belgisch leger.

29 DKEZ, nr. 289, verklaring van Piret aan Generaal-Majoor Devijver, 14 april 1950. Piret vermeldt o.m. de Dienst voor Boswachterskorpsen.

30 DKEZ, nr. 287, brief van Piret aan het Ministerie van Economische Zaken, 3 februari 1954.

31 DKEZ, nr. 20, brief aan de DKAB van 17 juli 1948. Tevoren was deze afdeling van de DOH gehuisvest aan de Tervurenlaan 218 te Brussel.

32 In 1951 bijvoorbeeld bedroeg de jaarlijkse huurprijs 35.220 frank. In 1953 werd deze verhoogd (DKEZ, nr. 290), wat een bijkomende reden zal geweest zijn om de DKAB over te hevelen.

33 De Dienst Sekwester werd opgericht door de Besluitwet van 23 augustus 1944. Ze had tot doel om "tous les biens, droits ou intérêts qui, directement ou indirectement, sont la propriété sous le contrôle ou à la disposition d'un état, d'un organisme ou d'un ressortissant ennemis" aan te slaan, d.i. onder sekwester te plaatsen. Deze operatie was niet definitief en mettertijd kon het sekwester op een goed ook terug worden opgeheven. PASINOMIE, 23 augustus 1944. Het pand op de Vleurgatsesteenweg 282 werd vaak omschreven als "Séquestre Mauromati Xavier", maar het is onduidelijk of het hier nu gaat om de eigenaar, dan wel om de ambtenaar begaan met het vastgoed.

Ongeveer een half jaar later, op 30 juni 1954, hield hij op te bestaan.³⁴ Ook de Exploitatier rekening der krijgsgevangenen moet kort voordien afgesloten zijn.

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

Het archief van de DKAB (en bijgevolg ook het archief van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen) heeft een vrij bewegende geschiedenis achter de rug. Men moet daarbij goed voor ogen houden dat dit archief op een bepaald ogenblik werd opgesplitst tussen het Ministerie van Landsverdediging en het Ministerie van Economische Zaken. Aangezien beide delen nauw met elkaar verweven zijn, zullen we ook kort stilstaan bij de achtergrond van het archief in het KMLK.

Indien men de geschiedenis van het archief wil traceren, lijkt het aangewezen om de lotgevallen van de archiefvormer nauwkeurig te volgen. Onderzoek van de archiefstukken wees uit dat het archief van de DKAB zeker tot het einde van zijn werking in de zomer van 1954 door de instantie zelf werd bewaard en dus nog niet was opgesplitst.³⁵ De verhuis van de Emile Demotlaan 13 naar de Vleurgatsesteenweg 282 op 15 maart 1947 maakt wat dit betreft weinig verschil uit. Een eerste moeilijkheid ontstaat pas wanneer men moet verklaren hoe hierin mettertijd archiefbescheiden afkomstig van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen verzeild zijn geraakt. De enige mogelijke verklaring luidt dat de overgedragen archiefstukken naar hun aard nog een administratief belang hadden en dus niet als statisch archief werden beschouwd: het bevatte stukken over de personeelsadministratie in de krijgsgevangenenkampen, individuele fiches van gevangenen, lijsten van ongevallen, overlijdens en repatriëringen, rapporten over diefstallen, comptabiliteitsstukken en dossiers inzake de infrastructuur van de kampen. Vermoedelijk werd dit archief ergens in de periode 1948-1950 aan de DKAB overgedragen.³⁶

Naarmate de financiële afhandeling van de operatie zijn einde naderde, rees

34 In de *Annuaire Administratif et Judiciaire de Belgique et de la capitale du Royaume* staat het adres Vleurgatsesteenweg 282 van 1951 tot 1954 vermeld bij de diensten van het Ministerie van Economische Zaken. Vanaf 1955 komt het niet meer in de lijst voor.

35 Dat kan men ook afleiden uit de weinige archiefstukken in het archief van het legermuseum die dateren van de periode na 1950 (in KMLK, doos nr. 30). Deze stukken handelen doorgaans over aanvragen tot informatie en opzoeken van namen van oud-krijgsgevangenen of soldaten die in de kampen dienst deden. De formele kenmerken (de briefhoofden en de handtekening van Piret) en de uiterlijke vorm van deze documenten laten er geen twijfel over bestaan dat zij afkomstig waren van de DKAB. Aangezien deze toen al onder Economische Zaken opereerde, moet men het archief destijds op de Vleurgatsesteenweg 282 nog als een geheel hebben bewaard. Tot de splitsing is men dus ten vroegste overgegaan na de opheffing in juli 1954, wat verklaart dat archief gevormd onder Economische Zaken toch in het legermuseum is beland.

36 Het is van belang om erop te wijzen dat het hier archief van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen betrof. De bulk van de archieven van de afzonderlijke kampen en de Regionale Commando's werd op verschillende plaatsen elders bewaard.

blijkbaar de vraag wat er met het archief diende te gebeuren. De periode rond de tweede verhuis van de DKAB, de overheveling naar de Louisalaan 179 in januari 1954, is van belang. Op 29 januari stuurde het Economaat van het Ministerie van Economische Zaken een nota naar alle administratieve diensten, de DKAB inclusief, betreffende de bewaring van hun archieven. In het kader van een Studiecommissie voor de Hervorming van de Rijksbesturen, voorgezeten door Max-Léo Gerard, werd de verschillende afdelingen gevraagd naar de omvang van hun archiefberg en of men uit besparingsmaatregelen al was overgegaan tot de vernietiging van nutteloze archiefstukken.³⁷ Enkele dagen later antwoordde Piret, het toenmalige hoofd van de DKAB, in een brief "qu'à l'occasion du transfert de mes services, du 282 Chaussée de Vleurgat au 179 Avenue Louise, il a été procédé à la discrimination des documents."³⁸ Hij beschrijft deze stukken vaagweg als "ceux, considérés sans utilité et dont j'étais autorisé réglementairement à me désaisir", waartoe hij op 29 december 1953 een proces-verbaal opmaakte voor de Administratie der Domeinen. In totaal werd twee ton en 68 kilo archiefmateriaal verwijderd.

Een volgende cruciale aanwijzing vinden we enkele maanden later, vlak na de opheffing van de DKAB. Op 28 juli 1954 schreef S.M. Briquet, raadgever van de minister van economische zaken, een brief naar de toenmalige Algemeen Rijksarchivaris Camille Tihon waarin hij aangaf dat een van de panden van het Ministerie van Economische Zaken, gelegen aan de Louisalaan nummer 179, over een hoeveelheid overtollig archief beschikte. Tihon werd gevraagd of hij niemand kon sturen om over de eventuele waarde van de archiefbescheiden te oordelen.³⁹ Het antwoord kwam er op 5 augustus 1954, via een brief waarin stond aangegeven dat "les archives qui proviennent du service des prisonniers de guerre (40 caisses) devraient être transportées au bâtiment des Archives générales du Royaume situé rue des Minimes n° 21."⁴⁰ Het is belangrijk om even stil te staan bij de omvang van het verhuisde archief: de "40 caisses" waarvan sprake, zijn veel omvangrijker dan het archief (ca. 10 s.m.) dat zich heden in het Algemeen Rijksarchief bevindt. Bedenkt men dat ongeveer tien archiefdozen in één "caisse" konden, dan komt men tot de conclusie dat het in 1954 overgedragen archief driemaal groter was. Een dergelijke vaststelling ondersteunt de aanname dat het archief van Duitse krijgsgevangenen (d.i. het archief van de Dienst voor Krijgsgevangenen én van het HCK) pas na zijn definitieve overdracht als statisch archief⁴¹ in de zomer van 1954 werd opgesplitst.⁴²

37 DKEZ, nr. 287, nota van 29 januari 1954.

38 DKEZ, nr. 287, brief van 3 februari 1954. We herinneren eraan dat er op dit tijdstip nog geen Archiefwet bestond, volgens dewelke archiefbescheiden van openbare archiefvormers slechts konden worden vernietigd na toestemming van de Algemeen Rijksarchivaris.

39 Algemeen Rijksarchief, Centraal Dossier, nr. 212.99, brief van 28 juli 1954.

40 Algemeen Rijksarchief, Centraal Dossier, nr. 212.99, brief van 5 augustus 1954.

41 In zijn brief van 3 februari 1954 bestempelde Piret de bewaarde stukken immers nog als "archives vivantes".

42 Dat kan men ook afleiden uit de weinige archiefstukken in het archief van het KMLK die dateren van de periode na 1950 (KMLK, doos nr. 30). Deze stukken handelen doorgaans over opzoekingen van namen van oud-krijgsgevangenen of soldaten die in de kampen dienst deden. De formele kenmerken (de briefhoofden en de handtekening van Piret) en de uiterlijke vorm van deze documenten laten er geen twijfel over bestaan dat zij afkomstig

Tegelijk rijzen er ook veel vragen, die des te prangender worden omdat de aanwijzingen vanaf dit punt schaarser worden. Op de achterzijde van de voornoemde brief afkomstig van het Ministerie van Economisch Zaken staat een handgeschreven aantekening te lezen: "Service des Prisonniers de Guerre. Piret. 282 Ch. de Vleurgat. 15 juillet 1954. reprise liquidation. Rue de l'Atelier." De verwijzing naar de Atelierstraat in Sint-Jans-Molenbeek is van belang, vermits hier ondubbelzinnig de link wordt gelegd met het archief dat zich heden in het Algemeen Rijksarchief bevindt: na de tweedeling van het archiefbestand werd het deel dat aan Economische Zaken toebehoorde, er eind jaren vijftig of begin jaren zestig ondergebracht in een depot in de Atelierstraat nummer 3.⁴³ Intussen stapelen de vragen zich op. Werd het archief eerst bewaard op de oude locatie van het Algemeen Rijksarchief in de Miniemenstraat 21, zoals de antwoordbrief van de Algemeen Rijksarchivaris aangaf? Zo ja, voor hoelang? Wanneer werd het precies verhuisd naar de Atelierstraat? En indien het archief toen al gesplitst was, wanneer had dit dan plaatsgevonden?

Het is wachten tot 1972 vooraleer er een nieuwe indicatie opduikt. In februari van dat jaar trokken A.-M. Pagnoul en A. Notebaert op inspectie naar het depot in de Atelierstraat. Ze voerden er een snelle selectie uit en zorgden ervoor dat ongeveer 1000 meter archief werd overgebracht naar de magazijnen van de Koninklijke Bibliotheek. Op de beknopte overdrachts-lijst die samen met het verslag werd gemaakt, staat ook "Archives des prisonniers de guerre" te lezen. Het lijkt geen twijfel dat het hier ging om stukken uit het archief dat het voorwerp uitmaakt van deze inventaris. De vraag is echter hoeveel Notebaert en Pagnoul wisten weg te halen en om welke stukken het ging. In het rapport staat vermeld dat het ging om een "trriage grossier et rapide sur place", bij gebrek aan de nodige tijd, plaats en verwarmingsfaciliteiten.⁴⁴

In 1980 werd het archief uit de Atelierstraat overgebracht naar de Belgradostraat 15 in Vorst. Daar zou het tot 2003 worden bewaard in lamentabele omstandigheden, alvorens werd besloten om het depot op te doeken en het Algemeen Rijksarchief te contacteren.

Rest nog de vraag naar de achtergrond van het archief dat naar het Ministerie van Landsverdediging werd overgeheveld. Over dit deel bestaat er een inventaris, opgemaakt door J.-M. Duvosquel in 1981, waarvan de inleiding te kennen geeft dat het archief aan het legermuseum werd overgemaakt door commandant Georges Hautecler.⁴⁵ Daarop wordt in een voetnoot vermeld dat

waren van de Dienst voor Krijgsgevangenen. Aangezien deze toen al onder Economische Zaken opereerde, moet men het archief destijds op de Vleurgatsesteenweg 282 en de Louisalaan 179 nog als een geheel hebben bewaard. Tot de splitsing is men dus ten vroegste overgegaan na de opheffing in juli 1954, wat verklaart dat archief gevormd onder Economische Zaken toch in het legermuseum is beland.

43 Deze informatie werd verkregen uit een onderhoud met Pierre-Alain Tallier. Zie ook BOTTERMAN X., Inventaire de la Commission économique interministérielle, p. 31, voetnoot 156.

44 Algemeen Rijksarchief, Centraal Dossier, nr. 212.99.

45 Georges Hautecler was (als oud-krijgsgevangene) niet alleen de man achter de commissie voor de historiografie van de Belgische krijgsgevangenen in Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar had tevens diverse artikels en publicaties over dit onderwerp op zijn

er al in 1968 een beknopte inventaris de ronde deed, die voortaan overbodig zou zijn. ⁴⁶Deze oudere versie van de huidige inventaris in het legermuseum bleek intussen spoorloos. Het is best mogelijk dat hierin meer uitleg werd verschaft bij de overdrachtsgeschiedenis van het archiefbestand. Alles draait hoe dan ook om de figuur van Georges Hautecler. De naam duikt tevens op in de bibliografie van Philippe Sunou's werk over de Duitse krijgsgevangenen in België. In 1950 zou Hautecler al een studie hebben geschreven over de geschiedenis van de diverse organismen die betrokken waren bij de hele operatie. Ondanks veelvuldige zoekpogingen werd ook dit document niet meer teruggevonden. ⁴⁷

Nochtans werd er in het archief op het legermuseum één vitale aanwijzing gevonden, een "missing link" waaruit zijn achtergrond enigszins kan worden opgehelderd. Er bevinden zich immers een aantal jongere stukken in het archief, die doorlopen tot 1960. Het betreft hier dan opzoekingen naar Duitse soldaten die aan het eind van de oorlog krijgsgevangen waren gemaakt. Het archief waarin de opsporingen gebeurden, bevond zich in de kazerne Majoor Geruzet op de Generaal Jacqueslaan 4 in Brussel. Op een van de stukken prijkt de stempel van kapitein-commandant Hautecler, toenmalig sectiehoofd van de "Afdeling voor Statuten der Krijgsgevangenen en het Gewapend Verzet".

⁴⁸Hoewel de documenten enkel melding maken van Duitse krijgsgevangenen in Britse en Amerikaanse kampen op Belgische bodem, laten ze toch ruimte om te vermoeden dat het archief van de DKAB ook in deze kazerne werd bewaard.

⁴⁹Al blijven een aantal specifieke vragen omtrent de opdeling en overdracht van het archief "Duitse Krijgsgevangenen in België" open, toch legt deze ontdekking een verband tussen Hautecler en de naoorlogse krijgsarchieven, wat verklaart waarom precies hij instond voor de overheveling ervan naar het legermuseum.

naam staan.

46 DUVOSQUEL J.-M., BOIJEN R., Inventarissen van het archieffonds Duitse krijgsgevangenen in België, 1945-1948, p. 1.

47 SUNOU P., Les prisonniers de guerre allemands et la bataille du charbon, p. XIII. Dit werk heette voluit "Service de liquidation du Commandement Supérieur des Camps de Prisonniers, rapport sur la vérification et la remise des comptabilités intérieures des camps de prisonniers." In de hoop het exemplaar toch te kunnen bemachtigen, werd via e-mail contact opgenomen met Philippe Sunou, die wist te vertellen dat het document nooit was overgedragen aan een onderzoeksinstituting en zich dus allicht nog in het privé-bezit van de familie bevond (e-mail van 6 februari 2007). Aangezien Hautecler eind jaren zeventig was overleden, raadde Sunou me aan om (op goed geluk) een brief te sturen naar diens weduwe met vermelding van het oude adres in Kraainem (e-mail van 26 maart 2007). Deze brief werd na verloop van tijd echter door de post teruggestuurd.

48 KMLK, doos nr. 30, brief van 27 augustus 1959. Ik vertaal letterlijk de benaming "Direction des Statuts des Prisonniers de Guerre et de la Résistance Armée". Ook de naam van Hauteclers diensthoofd, Luitenant-kolonel Wilmot, staat op alle archiefstukken.

49 Het archief van de oude Afdeling A van de Dienst voor Krijgsgevangenen werd immers bewaard in de Prins Boudewijn Kazerne op de Place Dailly in Schaarbeek.

VERWERVING

Uit besparingsoverwegingen besloot men in overheidskringen reeds eind 2001 om de huur van het gebouw in de Belgradostraat 15 in Vorst op te zeggen. Na rondvraag bij de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie omtrent de eventuele administratieve waarde van het archief kon in 2003 door een team van het Algemeen Rijksarchief worden overgegaan tot een selectie. Na precies 110 werkdagen was de noodoperatie in februari 2004 beëindigd. Van de 3500 meter archief uit het depot werden 658 meter, afkomstig van 54 verschillende instellingen, waaronder de DKAB, gevrijwaard en overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief.⁵⁰ Ongeveer gelijktijdig met de overdracht kon een beknopte plaatsingslijst worden opgemaakt.

Laten we alle voorgaande bevindingen nu nog eens op een rijtje zetten:

50 BOTTERMAN X., La gestion des archives du SPF Economie, P.M.E., Classes Moyennes et Energie. Deze verhandeling bevindt zich eveneens in Algemeen Rijksarchief, Centraal Dossier, nr. 212.99. De resterende papierberg van 74 ton werd vernietigd.

Inhoud en structuur

BEREIK EN INHOUD

De archiefbescheiden van de DKAB afkomstig van het Ministerie van Economische Zaken dateren allemaal uit de periode 1945-1954, met uitzondering van enkele retroacta uit de jaren 1942-1945. Het archiefbestand handelt over de tewerkstelling van ongeveer 60.000 Duitse krijgsgevangenen (en een aantal incivieken) verdeeld in 41 krijgsgevangenenkampen gespreid over het Belgisch grondgebied. Bijlage A bevat een tabel waarin alle kampen worden opgesomd.

Inhoudelijk zijn de archiefstukken van de DKAB erg ongelijk verdeeld over de hele werkingsperiode: na de overheveling van de dienst naar Economische Zaken werd beduidend minder archief gegenereerd. Dit valt allicht te verklaren door het feit dat de dienst nog vrijwel uitsluitend begaan was met de financiële afhandeling van de operatie en niet meer met het beheer van de krijgsgevangenen zelf. De zwaarste taak lag met andere woorden reeds achter de rug. Nochtans zijn er ook voor de periode onder Landsverdediging grote verschillen merkbaar inzake de verdeling van archiefbescheiden over de drie burelen van de dienst.

Slechts een handvol archiefstukken horen thuis onder het Bureel voor Algemene Administratie. Wat hun inhoud en redactionele vorm betreft, springen zij echter meteen in het oog. Zo werd een volledige indicator van het Belgisch Leger teruggevonden. Het is niet geheel duidelijk hoe dit stuk in het archief verzeild raakte, maar het is best mogelijk dat alle onderafdelingen van Landsverdediging, de DKAB inclusief, over zo'n exemplaar dienden te beschikken. Een dossier over de verwarming van het pand op de Emile Demotlaan 13 bleek retroacta te bevatten die teruggingen tot 1942.⁵¹ Interessant zijn tenslotte ook de twee pakken met brieven over de arrestatie van ontsnapte Duitse krijgsgevangenen.

De archiefbescheiden van het Bureel voor het Beheerscomité zijn veel talrijker en vooral van financiële aard. In de eerste plaats bieden ze een overzicht van het rendement en de bezoldiging van de krijgsgevangenen.⁵² Daarnaast zijn er de archiefstukken over de uitgaven van de krijgsgevangenenkampen. De briefwisseling met diverse (voornamelijk militaire) instanties omtrent de facturatie van onkosten geeft inzicht in de betalingsprocessen,⁵³ terwijl een enorm inkoopboek een kijkje biedt op het geheel van de aangekochte goederen. De vereffening van de kampboekhouding door de Commissie voor Verificatie

51 DKEZ, nr. 2. Blijkbaar behoorde het pand voor 1945 toe aan een afdeling van de Dienst der Werkzaamheden van het Gedemobiliseerd Leger (D.W.G.L.), in het Frans bekend als "l'Office des Travaux de l'Armée Démobilisée" (O.T.A.D).

52 DKEZ, nrs. 18 en 19.

53 DKEZ, nrs. 25-32. Deze briefwisseling stond ook bekend als "Classement Général".

⁵⁴en de stukken omtrent de verrichtingen van de DOH ⁵⁵vervolledigen dit financiële plaatje. De dossiers die werden aangelegd bij geschillen omtrent achterstallige betalingen en terreinafbakeningen zijn dan weer interessant om na te gaan hoe derden (gaande van kleine zelfstandigen en privé-firma's tot gemeentebesturen) bij de "steenkolenslag" betrokken raakten. De belangrijkste archiefstukken die de ondertak van het tweede bureel begaan met logistiek en transport heeft nagelaten, zijn dossiers inzake de verkoop van gebruiksmateriaal afkomstig van nagenoeg alle instanties die met de krijgsgevangenen begaan waren. ⁵⁶

Het Bureel voor Boekhouding tenslotte klasseerde grote reeksen kwitanties, die een interessante blik werpen op het onderhoud en de activiteiten van de krijgsgevangenen. Het betreft hier in eerste instantie de bezoldiging van gevangenen die onder meer werkzaam waren als verzorger, aalmoezenier, chauffeur of mecanicien. Daarnaast zijn er diverse stukken omtrent de aanschaf van voedings- en geneesmiddelen, die een globaal beeld geven van de verschillende categorieën tewerkgestelde krijgsgevangenen. ⁵⁷De uitgebreide reeks kwitanties betreffende diverse onkosten ⁵⁸kunnen dan weer een aanvullende bron zijn over het materiële aspect van de tewerkstelling en dus indirect ook over het dagelijkse leven in de krijgsgevangenenkampen. De archiefbescheiden daterend uit de periode onder het Ministerie van Economische Zaken vallen grofweg uiteen in twee onderdelen. Enerzijds zijn er de minder interessante stukken betreffende de onkosten nodig voor de werking van de DKAB zelf, anderzijds bevinden zich hier ook diegene in verband met de afrekening van de boekhouding van de DOH. ⁵⁹

Het is voor de toekomstige raadpleger van het archief allicht verhelderend om nog even stil te staan bij het archief "Duitse krijgsgevangenen in België (1945-1948)" ⁶⁰bewaard in het KMLK. Wil men de informatiewaarde van het hier

54 DKEZ, nrs. 34-41 en 42-48. Deze twee reeksen hebben allebei betrekking op de controlerapporten van de Commissie voor Verificatie. De eerste reeks beslaat echter de vereffening van de boekhouding van het Belgische kamppersoneel, terwijl de nummers 42-48 betrekking hebben op de boekhouding van het huishouden van de krijgsgevangenen.

55 Men legt deze stukken best naast de archiefbescheiden met betrekking tot de afsluiting van de Exploitatierkening der krijgsgevangenen in de loop van de eerste helft van de jaren '50 (nrs. 293-311).

56 DKEZ, nrs. 183-191.

57 De procedure voor de vereffening van onkosten bij de aankoop van voeding- en geneesmiddelen door het Ministerie van Economische Zaken, die vanaf 1 januari 1946 werd ingevoerd en op 1 april 1946 werd aangepast, verliep in grote lijnen analoog met de aankoop van bouw- en werkmateriaal. Het enige verschil bestond erin dat de Regionale Commando's de borderellen van de lokale kampcommandanten eerst ter controle doorstuurden naar de Dienst voor Verificatie (letterlijke vertaling van "Office de Vérification"), een afdeling van de Financiële Dienst van het Leger. Na goedkeuring werden deze vervolgens naar de DKAB gezonden, die ze op zijn beurt doorspeelde aan de DOH. Zie KMLK, doos nr. 82, instructie van 22 mei 1946.

58 DKEZ, nrs. 254-284.

59 DKEZ, zie vooral nrs. 296-301 en 305-309.

60 Dit archiefdeel is ongeveer 14 meter lang en bestaat uit 124 bundels (of genummerde dozen). De benaming "Duitse krijgsgevangenen in België, 1945-1948", afkomstig van Duvosquels inventaris uit 1968, is enigszins misleidend. Er bevinden zich immers een aantal nummers in het archief met stukken die na 1948 werden opgemaakt.

geïntariseerde archief goed inschatten, dan is enige voorkennis van zijn evenknie in het legermuseum onontbeerlijk. Daartoe werd ook voor dit archiefbestand een nieuw archiefschema opgesteld (zie bijlage D). Een snelle blik op het overzicht leert dat het archiefbestand afkomstig van Landsverdediging zonder meer complementair is aan het archiefdeel van Economische Zaken.

De hoofdmoot van de archiefbescheiden in het legermuseum behoren tot het Bureel voor Algemene Administratie. Inhoudelijk gaat het dan om stukken die resulteren uit de werking van het administratieve apparaat achter de "steenkolenslag", zoals lijsten van krijgsgevangenen, individuele fiches en rapporten met betrekking tot de achtergrond van krijgsgevangenen die na de operatie als vrije arbeider in België wensten te blijven. Er zijn tevens interessante archiefbescheiden terug te vinden over de censuur op de briefwisseling van de krijgsgevangenen.

Wat het Bureel voor het Beheerscomité betreft, vindt men vooral instructies terug betreffende de uitvoering van betalingen en briefwisseling omtrent facturatie. Het aantal boekhoud-kundige stukken sensu stricto blijft beperkt tot bevelschriften voor het aangaan van uitgaven en inspectierapporten door de controleurs van de DOH. Ook de bescheiden voortvloeiend uit andere taken, waaronder de organisatie van het transport en de vereffening van de krijgsgevangenenkampen, bestaan hoofdzakelijk uit algemene instructies. Er werden geen stukken teruggevonden die thuishoorden bij het Bureel voor Boekhouding. Dit heeft allicht te maken met de financiële aard van deze archiefbescheiden: bij de opsplitsing van het archief lag het dan ook voor de hand om de netjes geklasseerde en mooi afgebakende reeksen kwitanties aan Economische Zaken over te dragen. Nochtans is de opdeling van het archief van de DKAB (en bijgevolg van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen) tussen twee ministeries hiermee niet gerechtvaardigd. Men zondigt immers men tegen het basisbeginsel van archief als zijnde een organisch gegroeide eenheid, en men heeft zodoende een breuklijn in de werkzaamheden van de DKAB veroorzaakt, die grotendeels door het tweede bureel loopt.

Taal en schrift

De overgrote meerderheid van de stukken is opgesteld in het Frans. Niettemin is de taal van sommige stukken Nederlands, daar waar het ging om correspondentie met Nederlandstalige instanties.

SELECTIES EN VERNIETIGINGEN

Bij aanvang van de inventarisatie bleek dat het archief van de DKAB grotendeels bestond uit bestanddelen die in dossiermappen of ordners waren ondergebracht. Op de meeste stukken was in potlood een rood nummer aangebracht, dat evenwel geen oude intellectuele orde weerspiegelde. Naar

het precieze nut hiervan blijft het gissen. De nummers liepen (met lacunes) van 8 tot 281, met zelfs een sprong naar 532 midden in een rubriek kwitanties⁶¹ uit het Bureel voor Boekhouding. Een mogelijke hypothese luidt als volgt: de nummering werd inderhaast aangebracht kort voor of tijdens de opdeling van het archief tussen Landsverdediging en Economische Zaken. Aangezien de rode nummers niet voorkomen op de stukken in het archief van het KMLK, leken de gemarkeerde documenten voorbestemd voor Economische Zaken. De aangetroffen hiaten zouden dan te wijten zijn aan stukken die mettertijd verloren gingen (gezien de slechte bewaaromstandigheden in de depots in de Atelierstraat 3 en de Belgradostraat 15 hoeft dit niet te verwonderen) en misschien ook aan de archiefdozen die Notebaert en Pagnoul tijdens hun inspectie in 1972 meenamen.⁶²

Een aantal archiefbescheiden werden zowel voor als na de inventarisatie geselecteerd voor vernietiging. De oudste vernietiging waarvan we zijn ingelicht, betreft een brief van commandant Piret uit januari 1954, die de verwijdering meldt van twee ton en 68 kilo nutteloos archiefmateriaal.⁶³ Een volgende, zeer bescheiden selectie gebeurde bij de neerlegging op het Algemeen Rijksarchief begin 2004 en werd uitgevoerd door mijn voormalig stagebegeleider Pierre-Alain Tallier. Het ging daarbij om archiefstukken die inhoudelijk weinig of geen belang meer hadden, zoals betalingsmandaten voor de bouw van de krijgsgevangenenkampen, enkele ordners met kwitanties en een klein aantal loonstaten, goed voor ongeveer een meter archief.⁶⁴ De archiefstukken waarin ikzelf tijdens mijn inventarisatie in overleg met Tallier een selectie doorvoerde, behoorden allemaal tot een rubriek kwitanties voor spoorvervoer, lopend over de nummers 230-253. Uit het oorspronkelijke klassament van 25 ordners werden er drie integraal als staal bewaard (nrs. 239, 248 en 253), terwijl uit de overige mappen enkel de geverifieerde maandelijkse overzichtsborderellen werden behouden. Deze ingreep vernietigde weliswaar twee meter archief, maar vrijwaarde de belangrijkste informatie.

Een klein onderdeel van het archief werd ook geschoond. Vele bestanddelen bevatten immers flink wat calques en afschriften op carbonpapier. In samenspraak met mijn stagebegeleider Pierre-Alain Tallier werden deze dubbels niet vernietigd. Enkel wanneer er exemplaren in drievoud aanwezig waren, werd overgegaan tot verwijdering. Dit was alleen het geval bij de dossiers van de DKAB inzake branden uitgebroken in de krijgsgevangenenkampen.⁶⁵

61 Zie nrs. 254-284.

62 cf. supra, p. 21.

63 cf. supra, p. 20.

64 Uiteraard heeft Tallier enkele stalen bewaard van hetgeen werd vernietigd. Wat de loonstaten betreft, werd een kleine selectie uitgevoerd in nr. 17, terwijl voor de betalingsmandaten enkel nr. 198 werd bewaard uit een onderreeks van zes ordners. Ook nrs. 199-201 hoorden thuis in een kleine serie die werd uitgedund. In de grote reeks kwitanties (zie nrs. 254-284) werden vier ordners vernietigd, te beginnen vanaf kwitantie nummer 11600.

65 DKEZ, nrs. 165-170.

ORDENING

Bij aanvang van de inventarisatie zat het archief van de DKAB vermengd met archief afkomstig van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen, samen goed voor zowat veertien strekkende meter.⁶⁶ Hierbij had men alle archiefbestanddelen reeds preventief in kaften van zuurvrij papier gestopt en het geheel een nieuwe voorlopige nummering (190 nummers in totaal) toegekend. De archiefstukken zelf zaten doorgaans in ordners of dossiermappen, en waren ofwel alfabetisch gerangschikt (op persoonsnaam of op plaatsnaam) ofwel gegroepeerd per onderwerp. De briefwisseling die in sommige mappen en dossiers werd aangetroffen, was chronologisch gerangschikt, met de recentste stukken bovenaan. Aan deze oude orde op microniveau werd niet geraakt.⁶⁷ Twee uitzonderingen niet te na gelaten, werden geen stukken ontdekt die vreemd waren aan het archiefbestand.⁶⁸

De ordening van de bestanddelen en de opbouw van het archiefschema verliepen niet zonder moeilijkheden. De identificatie van de twee archiefvormers aan de hand van hun archiefbescheiden stelde nochtans weinig problemen. De uiterlijke vorm van de stukken, de briefhoofden, handtekeningen en tenslotte de karakteristieke stempels wezen in de richting van ofwel de DKAB, ofwel het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen. Ook het gebruikte type ordner en de rangschikking van de stukken daarin gaven soms uitsluitel over de archiefvormer. Bij een aantal calques was het immers onduidelijk of het nu een doorslag van een toegestuurd exemplaar, dan wel een doorslag van een expeditie betrof.

Het archief van de DKAB werd opgesplitst in twee hoofddelen, die respectievelijk de dienstperiode onder het Ministerie van Landsverdediging (tot begin 1950) en onder het Ministerie van Economische Zaken (tot juni 1954) markeren. Een dergelijke indeling ligt voor de hand, maar is niettemin enigszins

66 Het archief dat enkel door de DKAB was aangelegd, mat bij benadering een kleine dertien meter. Zoals tevoren reeds werd gesteld, zal het archief van het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen het voorwerp uitmaken van een afzonderlijke inventaris. Dit orgaan voldoet immers aan alle criteria om door te gaan als een zelfstandig archiefvormer: het had een eigen naam, handelde in een ruime zelfstandigheid bij de invulling van directieven van hogerhand en beschikte tevens over een eigen administratie en secretariaat.

67 Indien de chronologische orde van sommige archiefbescheiden niet meteen voor de hand lag, werd bij het inventariseren zelf een alfabetische rangschikking (op naam van de krijgsgevangenenkampen of Regionale Commando's) toegepast. Bij deze inventaris is dat het geval voor de nummers 34-41, 42-48, 56-152, 155-163, 165-170, 183-191, 215-222, 224-229, 305-309.

68 Het eerste stuk betrof een dun dossiertje uit 1938 inzake een onenigheid tussen het Ministerie van Economische Zaken en een onderneming. Op 20 december 2006 werd dit uit het archiefbestand gelicht en overhandigd aan mijn stagebegeleider. Het tweede nummer, dat pas op 19 juli 2007 werd verwijderd, omvatte een omslag met brieven vanwege de DKAB en het Hoger Commando der Krijgsgevangenenkampen aan de "Service Spécial de Mobilisation des Bois de Mines" (S.M.B.M.), een militaire dienst begaan met de verdeling van hout voor de steenkoolnijverheid, die in juni 1946 werd opgeheven.

arbitrair vermits een aantal dossiers en financiële verrichtingen over beide periodes heenlopen. Gezien het geringe aantal archiefstukken dat tot deze categorie behoorde, bood de invoeging van enkele blanco nummers een eenvoudige oplossing voor het probleem.

Het ordenen van de stukken gevormd tijdens de dienstperiode onder Landsverdediging vergde het meeste tijd. Gelukkig werd in het legermuseum een organigram van de DKAB teruggevonden (zie bijlage B). De nadelen die traditioneel worden geassocieerd met een indeling gebaseerd op de organisatiestructuur van de archiefvormer, bleken in dit geval niet zwaarwichtig. Aangezien de dienst zich uitsluitend toespitste op de tewerkstelling van Duitse krijgsgevangenen, was hij slechts gedurende een beperkte periode actief en dus niet onderhevig aan grote organisatorische verschuivingen, de voornoemde overheveling naar Economische Zaken buiten beschouwing gelaten. Daarenboven bood het organigram van de dienst per bureel voldoende ruimte voor een verdere indeling op basis van functies en taken. Zodoende kon ook een meer functionele en taakgerichte benadering naar de lagere geledingen worden uitgewerkt. Op die manier toont de indeling voor de periode onder Landsverdediging hoe ordeningsmethoden gebaseerd op organisatiestructuur, functies, taken en onderwerpen in combinatie met elkaar kunnen worden gebruikt als primaire, secundaire en tertiaire ordeningscriteria.

De grote moeilijkheid bleek de verdeling van de stukken over de drie burelen die de DKAB telde. Voor het eerste bureel stelden zich geen problemen, gezien zijn bevoegdheden welomlijnd waren en slechts een beperkt aantal stukken hieronder ressorteerden. De uitdaging lag erin een valabele onderverdeling te maken tussen het tweede en het derde bureel, die zich allebei met een financiële materie inlieten. Daartoe werden zowel stukken uit dit archief als uit het archief van legermuseum grondig op hun vormelijke en uiterlijke kenmerken bestudeerd. Eén indicatie maakte de zaak nog verwarrender: op vele documenten stond bovenaan in de linkermarge het woordje "Comptabilité" gedrukt. Betekende dit dat al deze stukken onder de derde afdeling, het Bureel voor Boekhouding, dienden te worden gerangschikt? Op het eerste zicht leek dit een evidentie. Bij nader toezien leken de handelingen en onderwerpen waarvan sprake in de stukken eerder in overeenstemming met het takenpakket van het tweede bureel en niet met de geringe competenties van het derde bureel.⁶⁹ Ook de handtekeningen op de stukken, vaak afkomstig van kolonel Devijver en kapitein-commandant Ducamp, wezen in de richting van het tweede bureel. Indien de stukken met de aanduiding "Comptabilité" werkelijk thuishoorden bij het Bureel voor Boekhouding, dan zou de handtekening van Majoor voor Administratie Piret daar veelvuldig op moeten voorkomen. Dat is

⁶⁹ Vrijwel alle stukken uit het archief voor Duitse krijgsgevangenen bezaten een code, bestaande uit een hoofdletter "C" gevolgd door een welbepaald getal, die aangaf over welke rubriek zij handelden. Zo stond C.43 bijvoorbeeld voor alle correspondentie betreffende de kledij voor krijgsgevangenen, terwijl C.39 aanvragen tot de autorisatie van kleine, gebruikelijke uitgaven indiceerde. Vanzelfsprekend waren deze codes een grote hulp bij het ordenen van de archiefbescheiden.

pas het geval bij de stukken die vanaf 1948 werden gevormd, maar deze evolutie is volkomen begrijpelijk wanneer men bedenkt dat het belang van Piret (en van het derde bureel) was gestegen naarmate de financiële afhandeling van de operatie naderde. Een doorslaggevende aanwijzing vormde de handgeschreven afkorting "Cl." Of "Cl.g.", die zowel hier als in het archief van het legermuseum voorkwam op de archiefbescheiden aangeduid met de term "Comptabilité". Het organigram gaf immers te kennen dat de DKAB kon beschikken over een officier die zich uitsluitend bezighield met de classificatie van de stukken uit de eerste twee burelen. De voornoemde afkorting stond dan ook meer dan waarschijnlijk voor "Classement" of "Classement Général"⁷⁰, waaruit bleek dat de voornoemde stukken onder het tweede bureel ressorteerden. Tot het derde bureel werden tot slot alle kwitanties gerekend, die de opzichtige stempel "Payé par l'O.M.A." droegen. De classificatie van deze stukken behoorde ook nadrukkelijk tot de taken van het derde bureel.⁷¹ Na de afbakening van de drie burelen diende de structuur van elke afdeling verder te worden uitgediept. Waar de indeling van het organigram voor het eerste bureel probleemloos als leidraad kon dienen, was dit bij het tweede bureel niet het geval: de bevoegdheden waren veeleer opsommend weergegeven, wat ruimte liet voor interpretatie en dus een eigen inbreng mogelijk maakte. Bij het ordenen werd naar een zo logisch mogelijke opdeling van het takenpakket gestreefd, hetgeen resulteerde in de opmaak van een sectie "Financieel beheer" en een sectie "Logistiek en transport", twee onderafdelingen die zich verder vertakten in steeds specifiekere taken, soms tot een onderwerpsgebonden ontsluiting op het laagste niveau. De structuur van het derde bureel lag meer voor de hand. Gezien zijn opdracht voornamelijk bestond in de controle en classificatie van facturen en kwitanties, was een onderwerps-gebonden opdeling in verschillende categorieën uitgaven hier het meest aangewezen.

De structuur van het archiefschema na de overheveling van de DKAB naar Economische Zaken werd gedicteerd door de functie van de aangetroffen archiefbescheiden. Een aantal stukken had betrekking op de werking en het onderhoud van de dienst zelf en vormden zo een eerste onderdeel. De belangrijkste archiefbescheiden hadden evenwel betrekking op de afhandeling van de operatie, en dan vooral op de Exploitatier rekening der krijgsgevangenen, wat een tweede afgebakend geheel met zich meebracht.

70 "Classement Général" was trouwens ook het opschrift van een aantal ordners met stukken behorend tot het tweede bureel, in DKEZ, nrs. 25-32.

71 Enkel de nrs. 285 en 286 bevatten onbetaalde facturen. Niettemin werden ze gemakshalve bij het derde bureel ondergebracht.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

DIENST VOOR KRIJGSGEVANGENEN AFDELING B

I. RESSORTEREND ONDER LANDSVERDEDIGING

A. BUREEL VOOR ALGEMENE ADMINISTRATIE

1. ORGANISATIE

- 1 Indicateur van briefwisseling en circulaire's in het Ministerie van Lands-verdediging. [1946?] 1 pak
- 2 Dossier inzake de verwarming van het pand van de DKAB. 1945-1947. 1 omslag
- 3

2. VERZEKERING VAN DE DISCIPLINE

Brieven ingekomen bij de DKAB vanwege het Ministerie van Financiën en diverse gendarmerieën omtrent het oppakken van ontsnapte krijgsgevangenen. 1947. 1 pak
- 4 Brieven ingekomen bij de DKAB vanwege het Ministerie van Financiën en diverse gendarmerieën omtrent het oppakken van ontsnapte krijgsgevangenen. 1947. 1 pak
- 5

3. ALGEMENE ADMINISTRATIE

Dossier inzake de verzorging van krijgsgevangenen met tuberculose in het sanatorium van Garnstock in Eupen. 1947-1948. 1 omslag
- 6

4. TOEZICHT OP DE TEWERKSTELLING VAN KRIJGSGEVANGENEN

Briefwisseling en overzichtstabellen omtrent aanvragen voor betaald verlof van krijgsgevangenen werkzaam in de landbouw of industrie. 1947-1948. 1 pak

B. BUREEL VOOR HET BEHEERSCOMITÉ

1. FINANCIËEL BEHEER

a. Bezoldiging van krijgsgevangenen

(1) Controle van loonstaten

- 7 Loonstaat van krijgsgevangene Théo Bleffert voor geleverde arbeid aan de heer M. Dutalis uit Baudour. 17 februari 1947 - 30 juni 1947.
1 omslag
- 8 - 16 Loonstaten van krijgsgevangenen werkzaam in de steenkoolontginning van Le Grand-Hornu in Hornu. 1945-1947.
8 4 nov. 1945 - 29 dec. 1945.
1 omslag
- 9 31 dec. 1945 - 30 mrt. 1946.
1 omslag
- 10 31 mrt. 1946 - 29 juni 1946.
1 pak
- 11 30 juni 1946 - 28 sep. 1946.
1 pak
- 12 29 sep. 1946 - 28 dec. 1946.
1 pak
- 13 29 dec. 1946 - 29 mrt. 1947.
1 pak
- 14 30 mrt. 1947 - 28 juni 1947.
1 pak
- 15 29 juni 1947 - 13 sep. 1947.
1 pak
- 16 21 sep. 1947 - 20 dec. 1947.
1 omslag
- 17 Loonstaten van krijgsgevangenen werkzaam in de steenkoolontginning van Noord-Charleroi in Roux. 13 januari 1947 - 26 april 1947.
1 omslag

- 18 (2) *Overzicht van de uitbetalingen*
Dossier inzake de salarissen en de maandelijkse bezoldiging van de
krijgsgevangenen per steenkoolmijn, berekend volgens het aantal
werkdagen van september 1945 tot december 1947. [1947?]
1 omslag
- 19 b. Controle op productie en rendement
Dossier inzake steenkoolproductie en arbeidsproductiviteit in alle
steenkoolontginningen. 1945-1954.
1 pak
- c. Toezicht op de boekhouding van de krijgsgevangenenkampen
- 20 (1) *Algemene instructies voor betalingen*
Dossier inzake de uitwerking van diverse financiële regelingen
betreffende de tewerkstelling van de krijgsgevangenen. 1946-
1948.
1 omslag
- 21 (2) *Uitgaven*
Inkoopboek van waren voor het Hoger Commando der
Krijgsgevangenenkampen, de Regionale Commando's en de
diverse krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend. 1946-
1948.
1 band
- 22 (3) *Briefwisseling omtrent facturatie*
Brieven van de DKAB aan diverse krijgsgevangenenkampen
omtrent de facturatie en vergoeding van onkosten. 1946-1947.
1 omslag
- 23 Brieven en nota's ingekomen bij de DKAB vanwege diverse
diensten omtrent de uitbetaling van facturen. 1945-1947, 1949.
1 omslag
- 24 Brieven en nota's ingekomen bij de DKAB vanwege diverse
instanties omtrent de uitbetaling en verificatie van facturen. 1948-
1949.
1 omslag

- 25 - 32 Briefwisseling tussen de DKAB en diverse instanties en particulieren omtrent financiële verrichtingen. 1945-1950.
- 25 Briefwisseling met het HCK, de Regionale Commando's en diverse krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend omtrent algemene procedures en instructies voor financiële verrichtingen. 1946-1949. 1pak
- 26 Briefwisseling met de Algemene Magazijnen en de steenkoolontginningen omtrent de vereffening van diverse facturen en achterstallige betalingen. 1945-1949. 1 omslag
- 27 Briefwisseling met particulieren omtrent financiële verrichtingen en de vereffening van diverse facturen. 1946-1949. 1 pak
- 28 Briefwisseling met particulieren omtrent financiële verrichtingen en de vereffening van diverse facturen. 1946-1950. 1 pak
- 29 Briefwisseling met het HCK, de Regionale Commando's, de diverse krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend en diverse particulieren omtrent de verificatie van facturen en de ontvangst van gebruikt opbergmateriaal. 1946-1948. 1 pak
- 30 Briefwisseling met de Regionale Commando's in de Borinage en het Centrum, de Houtvesterskampen, de steenkoolontginningen en diverse particulieren omtrent de huur en het gebruik van terreinen en vastgoed. 1946-1950. 1 pak
- 31 Briefwisseling met het HCK en de Regionale Commando's omtrent verschuldigde onkosten vanwege het Belgisch Leger aan diverse particulieren en gemeenten voor opeisingen van materiaal en terreinhuur. 1946- 1948. 1 pak
- 32 Briefwisseling met het Burgerlijk Algemeen Bestuur omtrent het toekennen van schadevergoedingen ten gevolge van opeisingen door het Belgisch Leger. 1946-1950. 1 omslag
- 33 Briefwisseling tussen de DKAB en diverse militaire commando's omtrent moeilijkheden bij de vereffening van sommige facturen.

1945-1950.

1 omslag

(4) Vereffening van kasgelden uit de kampen

34 - 41 Doorslagen van inspectierapporten van de Commissie voor Verificatie en betalingsmandaten omtrent de boekhouding van de kampen voor incivieken, het HCK, de Regionale Commando's en de krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend. 1947-1950.

34 Het HCK. 1948-1950.

1 pak

35 Het Regionale Commando der Krijgsgevangenenkampen in de Borinage. 1947-1950.

1 pak

36 Het Regionale Commando der Krijgsgevangenenkampen in Charleroi. 1948-1949.

1 pak

37 Het Regionale Commando der Krijgsgevangenenkampen in het Centrum. 1949-1950.

1 omslag

38 Het Regionale Commando der Houtvesterskampen. 1949-1950.

1 pak

39 Het Regionale Commando der Krijgsgevangenenkampen in Limburg. 1948-1949.

1 pak

40 Het Regionale Commando der Krijgsgevangenenkampen in Luik. 1948-1949.

1 pak

41 Kampen voor incivieken in Limburg. 1948.

1 omslag

42 - 48 Doorslagen van inspectierapporten van de Commissie voor Verificatie en creditnota's omtrent de vereffening van de boekhouding van het HCK, de Regionale Commando's en de krijgsgevangenenkampen daaronder ressorterend. 1947-1950.

42 Het HCK. [1948]

1 stuk

43 De krijgsgevangenenkampen in de Borinage. 1948-1950.

		1 pak
44	De krijgsgevangenenkampen in het Centrum. 1948-1950.	1 pak
45	Het Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Charleroi. 1948-1950.	1 pak
46	De Houtvesterskampen. 1947-1949.	1 pak
47	De krijgsgevangenenkampen in Limburg en het militair hospitaal in Beverloo. 1947-1950.	1 pak
48	Het Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Luik. 1947-1949.	1 pak
49	Brieven ingekomen bij de DKAB vanwege het Ministerie van Economische Zaken en de regionale commando's omtrent de vereffening van de krijgsgevangenenkampen (1948-1950) met daarin opgenomen vier overzichtsborderellen betreffende de boekhouding van diverse krijgsgevangenenkampen [1949-1950?] en een rapport inzake de financiële verrichtingen en procedures omtrent de vereffening van de krijgsgevangenenkampen [1948?] 1948-1950.	1 omslag
	d. Toezicht op de financiële verrichtingen door de DOH	
50	<i>(1) Overzichten van de Exploitatierkening</i>
Dossier inzake inkomsten en uitgaven op de exploitatierkening van de DOH, resulterend uit de import van industriële goederen en de tewerkstelling van krijgsgevangenen over het jaar 1949. 1949.	1 omslag
	Dossier inzake de Exploitatierkening van de DOH over de jaren 1948-1951. 1948-1951.	1 omslag
51	<i>(2) Uitgaven</i>
Dossier inzake de compensatierkening van de DOH, weergegeven aan de hand van borderellen betreffende credit- en debitnota's	

voor de krijgsgevangenenkampen, steenkoolmijnen en Algemene
Magazijnen. 1946-1948.

1 omslag

52 - 53 Uittreksels van betalingsborderellen van de
Exploitatierkening der Krijgsgevangenen betreffende
afgehandelde en af te handelen betalingen aan diverse instanties
en particulieren. 1946-1950.

52 25 september 1946 - 16 december 1947.

1 pak

53 5 januari 1948 - 21 februari 1950.

1 pak

Briefwisseling en wekelijkse rekeningsuittreksels omtrent het
bedrag aan postcheques op de Exploitatierkening der
Krijgsgevangenen. 1949-1952.

1 omslag

Verzameldossier inzake de boekhouding van de DOH voor uitgaven
gedaan bij de tewerkstelling van krijgsgevangenen. 1945-1953.

6 omslagen

Dossier inzake de budgettaire voorzieningen voor materiaal,
onderhoudskosten en personeel ten behoeve van diensten
betrokken bij de exploitatie en vereffening van de
krijgsgevangenenkampen. 1947-1951, 1953.

1 pak

(3) *Inkomsten*

54 Briefwisseling omtrent de vereffening van creditnota's voor
telefonische communicatie en transport van cinemamateriaal.
1947.

1 omslag

55 Dossier inzake de uitbetaling aan de DOH van diverse creditnota's
en loongelden afgehouden van krijgsgevangenen. 1948.

1 omslag

Verzameldossier inzake de vereffening van achterstallige schulden
aan de DOH van steenkoolontginningen in de bekkens van
Limburg, het Centrum, de Borinage, Charleroi en Luik. 1947-1951.

5 omslagen

Dossier inzake de vereffening van barakken en materiaal uit de
krijgsgevangenenkampen. 1947-1951.

1 omslag

Dossier inzake geschillen over terreinafbakeningen en afbetalingen van achterstallige schulden door particulieren. 1948-1952.

1 omslag

e. Afhandeling van geschillen en rechtsgedingen

(1) Achterstallige betalingen

56 - 152 Dossiers inzake geschillen tussen de DKAB en diverse particulieren en ondernemingen omtrent de vereffening van achterstallige schulden voortvloeiend uit de tewerkstelling van krijgsgevangenen of uit de verkoop van goederen. 1945-1952.

56 André Aloys te Salm-Château. 1948.

1 omslag

57 Fernand Baudouin, landbouwer te Assenois. 1946-1949.

1 omslag

58 Gilles Baudoux, eigenaar van de drukkerij Miaux te Salm-Château. 1947-1949.

1 omslag

59 Paul Becquet, industrieel te Seilles-Andenne. 1946, 1948-1949.

1 omslag

60 De Steengroeven Benjamin Goffart te Chimay. 1947-1949.

1 omslag

61 Marcel Bernazano, wagenmaker te Neuville-le-Chaudron. 1946-1949.

1 omslag

62 Désiré Bernier, landbouwer te Liberchies. 1948-1950.

1 omslag

63 Arthur Bertrand, aannemer van openbare werken te Arbrefontaine. 1946-1951.

1 omslag

64 Jean-Joseph Bille, houthakker te Beche-Vielsalm. 1946-1948.

1 omslag

65 Maurice Bonhomme, cinema-exploitant te Lodelinsart. 1947-1948.

1 omslag

- 66 André Challe-Pector, houtexploitant te Saint-Servais. 1946, 1948-1951. 1 omslag
- 67 Fernand Claudisse, ondernemer te Chimay. 1949-1952. 1 omslag
- 68 J. Claus, meubelfabrikant te Gentbrugge. 1947-1948. 1 omslag
- 69 Léandre Collard, houtexploitant te Houffalize. 1946-1949. 1 omslag
- 70 Raymond Dautrebande, landbouwer te Daussoulx-Vedrin. 1947-1948. 1 omslag
- 71 Léon David, landbouwer te Achene. 1946, 1948-1950. 1 omslag
- 72 De firma Delfache en Compagnie te Molenbeek. 1947-1951. 1 omslag
- 73 Robert Delflandre, landbouwer te Thirimont. 1947. 1 omslag
- 74 Fernand Deloor te Erbisoeul. 1948-1949. 1 omslag
- 75 Raymond Demarcin, landbouwer te Sorinne-La-Longue. 1949. 1 omslag
- 76 Louis Demellenne, houthandelaar te Marche. 1948-1950. 1 omslag
- 77 De firma Demey Gebroeders te Audergem. 1946-1948. 1 omslag
- 78 Désiré Demoulin te Marche. 1947-1948. 1 omslag
- 79 Jules Deschamps, elektricien te Florennes. 1947-1949. 1 omslag
- 80 Gaston Dufour te Quaregnon. 1947-1949. 1 omslag

81	Marion Dumont, houtexploitant te Chimay. 1946-1948.	1 omslag
82	Jean Duprez, houttransporteur te Vielsalm. 1946, 1948.	1 omslag
83	Fernand Engelbert te Grand-Halleux. 1947-1948.	1 omslag
84	Antoine Evrard, landbouwer te Liemeux. 1946, 1949-1950.	1 omslag
85	Cesar Fabert, bakker en patissier te Soy-Melreux. 1947, 1949-1950.	1 omslag
86	Houtzagerij M.-M.-F. Fraiture te Fraiture-en-Condroz. 1948-1951.	1 omslag
87	Valère Frébutte, landbouwer te Masnuy St.-Jean. 1946-1948.	1 omslag
88	Schrijnwerkerij Frederickx en Zonen te Petit-Thier. 1946-1951.	1 omslag
89	Olivier Gaiotti, ondernemer te Joubieval. 1946-1949.	1 omslag
90	Marcel Genon, houtzager te Graide. 1947-1949.	1 omslag
91	Joseph Georis, landbouwer te Menil-Favay. 1948-1951.	1 omslag
92	Raymond Girard, landbouwer te Thon-Samson. 1946, 1948-1950.	1 omslag
93	Hubert Gresse, metselaar te Tavigny. 1946, 1948-1949.	1 omslag
94	Weduwe Grignet te Gendron-Celles. 1946-1950.	1 omslag
95	J. Gustin te Gros-Fays. 1947-1948.	1 omslag
96	Albert Halbardier, ondernemer te Vielsalm. 1946, 1948-1950.	1 omslag

- 97 Henri Hinck, ondernemer te Bastogne. 1946, 1948-1950. 1 omslag
- 98 Adolf Horn, houtexploitant in het krijgsgevangenenkamp van
Elsenborn. 1947-1951. 1 omslag
- 99 Irène Hubleau te Verviers. 1948-1949. 1 omslag
- 100 Leon Jamar, burgemeester van Melin. 1948-1949. 1 omslag
- 101 Louis Jeunehomme, groenten- en fruithandelaar te Chey. 1946,
1948. 1 omslag
- 102 Fernand Lacroix, houtzager te Blaton. 1947. 1 omslag
- 103 Alphonse Laffut, zetelfabrikant te Somme-Leuze. 1949-1950. 1 omslag
- 104 Jean François Lambert, landbouwer te Grand-Halleux. 1946, 1948. 1 omslag
- 105 Maurice Lanuit te Grand-Halleux. 1948. 1 omslag
- 106 Yvan Lebecque, garagist te Salm-Château. 1946-1947, 1949-1951. 1 omslag
- 107 Charles Legros, elektricien te Vielsalm. 1946-1949. 1 omslag
- 108 Hubert Lekeu, garagist te Fallais. 1947-1952. 1 omslag
- 109 Lucien Lemaire, ondernemer te Oeil-Martelange. 1946-1948. 1 omslag
- 110 Pierre Loozen, failliete zelfstandige te Jodoigne. 1947-1948. 1 omslag
- 111 Charles Lucas, landbouwer te Villers La Bonne Eau. 1946, 1948,
1950. 1 omslag

- 112 Fernand Marchal, ondernemer te Waharday. 1946, 1948-1949.
1 omslag
- 113 Emile Mardaga, houthandelaar te Grupont. 1946-1949.
1 omslag
- 114 Fernand Mathy, handelaar te Eghezee. 1946-1948.
1 omslag
- 115 René Meunier, houtexploitant te Grupont. 1945-1950.
1 omslag
- 116 De firma Mondeco te Watermaal-Bosvoorde. 1948-1949.
1 omslag
- 117 Jean-B. Moureaux, houtexploitant te Waha Marche. 1946-1948.
1 omslag
- 118 Eugène Netens, houtexploitant te Wauthier-Braine. 1948-1949.
1 omslag
- 119 Anatole Nizet, houttransporteur te Salm-Château. 1947-1949.
1 omslag
- 120 A. Ottenheim, zelfstandige te Vielsalm. 1946-1948.
1 omslag
- 121 J. Paquay-Talbot en Zonen, houtzagerij te Vielsalm. 1947-1948.
1 omslag
- 122 H. Parmentier, meubelfabrikant te Gouvy-Station. 1949.
1 omslag
- 123 Jules Paul, landbouwer te Grand-Halleux. 1946, 1949-1951.
1 omslag
- 124 Weduwe Pochet-Fonck, landbouwer te Sart Bernard. 1946-1948.
1 omslag
- 125 Mevrouw Ponsaert, zelfstandige te Marche. 1948-1949.
1 omslag
- 126 Odon-Vital-Ghislain Protin, voerman te Transinne. 1946, 1948-1949.
1 omslag
- 127 René Renard, landbouwer te Jamiolle. 1947-1949.

-
		1 omslag
128	P. de Selys Longchamps, landbouwer te Braibant. 1947-1949.	1 omslag
129	De Naamloze Vennootschap "Carrières de la Salm" te Salm-Château. 1947-1949.	1 omslag
130	De Naamloze Vennootschap der Verenigde Steengroeven van Gres "Carugres" te Andenne. 1946-1949.	1 omslag
131	De Naamloze Vennootschap Copel te Ukkel. 1946, 1949.	1 omslag
132	De Naamloze Vennootschap "Exploitations Forestières et Scieries" te Marloie. 1947-1949.	1 omslag
133	De Naamloze Vennootschap "Vos Gossuin et Compagnie" te Herchies. 1947-1952.	1 omslag
134	De firma Solietra te Brussel. 1946-1948.	1 omslag
135	Weduwe Camille Sprimont-Gallet, landbouwer te Bas-Oha. 1946-1948.	1 omslag
136	Alphonse Stephen, tuinier te Vielsalm. 1946, 1949.	1 omslag
137	Désiré Sternotte, slager te Jemelle. 1946-1950.	1 omslag
138	Joseph Sternotte, slager te Forrières. 1946-1947, 1949-1951.	1 omslag
139	De firma "Texta Trading Office" te Brussel. 1948-1949.	1 omslag
140	M. Tines te Viville-Bonnert. 1947-1948.	1 omslag
141	Célestin Van De Ponselee, boswachter te Limerlé. 1947-1948.	1 omslag

142	R. Vanderheyden, ondernemer te Diegem. 1946-1948.	1 omslag
143	Maria Rosa Vandersteenen, detailhandelaarster te Verviers. 1948-1952.	1 omslag
144	Germain Vanhaeck te Brugge. 1948-1950.	1 omslag
145	De firma Alfons Verschueren te Mechelen. 1947-1949.	1 omslag
146	De firma Vosters Gebroeders te Turnhout. 1948.	1 omslag
147	De onderneming Waldor Javaux te Louette-St.-Denis. 1946-1949, 1951-1952.	1 omslag
148	Jules Walhin, landbouwer te Aye. 1946, 1949-1950.	1 omslag
149	Raph Winand, houtexploitant te Diest. 1948-1949.	1 omslag
150	Weduwe Winand te Vielsalm. 1950-1951.	1 omslag
151	Constant Winard, leder- en kousenfabrikant te Vielsalm. 1949-1951.	1 omslag
152	Jacques Zimmer te Laroche-en-Ardenne. 1948-1949.	1 omslag
153	Dossier inzake de afhandeling van achterstallige betalingen bij de vereffening van de Houtvesterskampen. 1948-1949.	1 omslag
154	Dossier inzake de vereffening van een achterstallige factuur aan Henri Fr. Bastin voor het leveren van keukenmateriaal aan het soldatenkorps van Waimes. 1949-1950.	1 omslag

(2) *Terreinafbakeningen*

- 155 - 163 Verzameldossier inzake geschillen en problemen in verband met huurcontracten van gebouwen en terreinen, aangegaan door de militaire instanties. 1945-1949.
- 155 Dossier inzake onverkochte barakken van het voormalige krijgsgevangenenkamp van Châtelineau op het terrein van steenkoolontginning Boubier. 1948. 1 omslag
- 156 Dossier inzake een geschil tussen de DKAB en Prins Albert de Croij omtrent de vergoeding van schade aangebracht aan diens terrein, gelegen aan het voormalige krijgsgevangenenkamp van Erbisoel en benut voor de bouw van het voornoemde kamp. 1947-1949. 1 omslag
- 157 Dossier inzake een geschil tussen de DKAB en de heer E. Bouillon omtrent het gebruik van materiaal in diens bezit voor de bouw van het voormalige krijgsgevangenenkamp van Flénu. 1947-1949. 1 omslag
- 158 Dossier inzake een geschil tussen de DKAB en de Naamloze Vennootschap van de Verenigde Kolenmijnen met betrekking tot het contract van een terreinverhuur aan het krijgsgevangenenkamp van Fleurus van 1945 tot 1947. 1947-1949. 1 omslag
- 159 Dossier inzake de raming en vergoeding van schade aangebracht aan Château Hiernaux, gelegen aan de Rue de Beaumont 4 in Marchienne-au-Pont, tijdens de verhuur van 1945 tot 1947. 1945-1948. 1 omslag
- 160 Dossier inzake een geschil tussen de DKAB en de gemeentelijke administratie van Marchienne-au-Pont omtrent de raming en vergoeding van schade aangebracht aan Château Bruyère, gelegen aan de Rue de Mons 51 in Marchienne-au-Pont, tijdens de verhuur van 1946 tot 1947. 1946-1947. 1 omslag
- 161 Dossier inzake de raming en vergoeding van schade aangebracht aan het Château Martin, gelegen aan de Rue de Beaumont 61 in Marchienne-au-Pont, tijdens de verhuur van 1945 tot 1946. 1946-1949. 1 omslag
- 162 Dossier inzake een geschil tussen de DKAB en de Coöperatieve

Sociëteit van Steenkoolontginningen in het Bekken van Charleroi en Neder-Samber met betrekking tot de uitbetaling van de terreinhuur door het krijgsgevangenenkamp van Marchienne-au-Pont tussen 28 februari 1947 en 17 december 1947. 1946-1949.

1 omslag

163 Dossier inzake een proces voor het vredegerecht van Boussu tussen de Naamloze vennootschap John Cockerill en mevrouw S. Hucquet Ledune omtrent de bezetting van een terrein in Wasmes, waar zich het gelijknamige oud-krijgsgevangenenkamp bevond. 1948-1949.

1 omslag

164 Dossier met notities genomen uit het procesdossier van "American Petroleum" tegen de Belgische staat omtrent een terreinafbakening in Châtelineau. [1949]

(3) Brandschade

165 - 170 Verzameldossier inzake branden en de materiële schade daardoor aangericht in krijgsgevangenenkampen. 1946-1949.

165 Dossier inzake de materiële schade aangericht door de brand in het krijgsgevangenenkamp van Fléron op 25 mei 1947. 1947-1949.

1 omslag

166 Dossier inzake de brand in het krijgsgevangenenkamp van Fléron op 25 mei 1947. 1947-1949.

1 omslag

167 Dossier inzake de brand in het krijgsgevangenenkamp van Fleurus op 4 februari 1947. 1947-1949.

1 omslag

168 Dossier inzake de brand in het krijgsgevangenenkamp van Wasmes op 9 juni 1946. 1946-1949.

1 omslag

169 Dossier inzake de brand in het krijgsgevangenenkamp van Zolder op 27 november 1946. 1946-1949.

1 pak

170 Dossier inzake ramingen van de materiële schade aangericht door branden in de krijgsgevangenenkampen van Wasmes, Zolder, Fleurus en Fléron. 1948-1949.

1 omslag

2. LOGISTIEK EN TRANSPORT

a. Verzorging van vervoer en transport

(1) Briefwisseling met de NMBS

- 171 Briefwisseling tussen de DKAB, de NMBS en diverse kampcommandanten omtrent onkosten voor het vervoer van krijgsgevangenen per spoor. 1947-1949. 1 omslag

(2) Vergoeding van onkosten voor vervoer per spoor

- 172 Dossier inzake vergoedingen van transportkosten voor het vervoer van personen en goederen per spoor. 1946-1947. 1 omslag

- 173 Dossier inzake de vergoeding van transportkosten voor het vervoer van personeel en goederen per spoor. 1947. 1 omslag

- 174 Dossier inzake de vergoeding van transportkosten voor het vervoer van personen en goederen per spoor (1947) met daarin opgenomen doorslagen van borderellen betreffende verschuldigde onkosten vanwege het Ministerie van Economische Zaken aan de NMBS voor het vervoer van soldaten en krijgsgevangenen (maart 1947 - januari 1948) en tabellen van afstanden tussen vaste treintrajecten [1947?]. 1947 (1948). 1 omslag

- 175 Dossier inzake transportkosten voor speciaal vervoer per spoor. 1947-1948. 1 pak

- 176 Dossier inzake de vergoeding van transportkosten voor het vervoer van personeel en goederen per spoor. 1948. 1 omslag

b. Vereffening van de kampen

(1) Infrastructuur van de kampen

- 177 Dossier inzake de verkoop van krijgsgevangenenkampen aan Fédéchar, met gegevens over de bouw, infrastructuur, het onderhoud en de ontruiming van de diverse kampen. 1946-1948. 1 pak

- 178 Overzichtstabellen van barakken in de krijgsgevangenenkampen in

- Charleroi. [1947?] 2 stukken
- 179 Dossier inzake de samenstelling en verkoop van de infrastructuur van het krijgsgevangenenkamp van Erbisoeul. 1946. 1 omslag
- 180 Dossier inzake de aanleg, ontmanteling en verkoop van infrastructuur en voorzieningen op het terrein van het krijgsgevangenenkamp van Erbisoeul. 1946-1948. 1 omslag
- 181 *(2) Verkoop van materiaal*
Dossier inzake de verkoop van materiaal uit de krijgsgevangenenkampen. 1947. 1 omslag
- 182 Dossier inzake de verkoop van uitrusting voor de krijgsgevangenenkampen uit de materiaalmagazijnen in Namen. 1947-1948. 1 omslag
- 183 183 - 191 Verzameldossier inzake overzichten van de publieke verkoop van roerende goederen afkomstig uit krijgsgevangenenkampen en materiaalmagazijnen. 1947-1948.
Dossier inzake bepalingen omtrent de publieke verkoop van diverse roerende goederen, met overzichten van winsten en onkosten hieruit voortvloeiend. 1948. 1 omslag
- 184 Dossier inzake de DKAB. 1947-1948. 1 omslag
- 185 Dossier inzake het HCK. 1947-1948. 1 omslag
- 186 Dossier inzake het Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in de Borinage. 1947-1948. 1 omslag
- 187 Dossier inzake het Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in het Centrum. 1947-1948. 1 omslag
- 188 Dossier inzake het Regionaal Commando der

-
- Krijgsgevangenenkampen in Charleroi. 1947-1948. 1 omslag
- 189 Dossier inzake het Regionale Commando der Houtvesterskampen.
1947-1948. 1 omslag
- 190 Dossier inzake het Regionaal Commando der
Krijgsgevangenenkampen in Limburg. 1947-1948. 1 omslag
- 191 Dossier inzake het Regionaal Commando der
Krijgsgevangenenkampen in Luik. 1947-1948. 1 omslag
- 192 Dossier inzake de publieke verkoop van materiaal en roerende
goederen uit de krijgsgevangenenkampen en de
materiaalmagazijnen. 1947-1948. 1 omslag
- 193 Overzichtslijst betreffende de vereffening van de
krijgsgevangenenkampen in Charleroi. [1948?] 1 stuk
- C. BUREEL VOOR BOEKHOUDING
1. BOUW EN ONDERHOUD VAN DE KAMPEN
- a. Bouw
- 194 - 197 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege
het Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers,
firma's en bedrijven betrokken bij de bouw van de
krijgsgevangenenkampen. 1945.
- 194 A-Coi. 1 pak
- 195 Coo-F. 1 pak
- 196 G-R. 1 pak
- 197 S-Z. 1 pak
- 198 Betalingsmandaten betreffende verschuldigde kosten vanwege het

- Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers en firma's betrokken bij de bouw van de krijgsgevangenenkampen. 1945. 1 pak
- 199 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers, firma's en bedrijven betrokken bij de bouw van de krijgsgevangenenkampen. 1945-1946. 1 omslag
- 200 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers, firma's en steenkoolontginningen betrokken bij de bouw en het materiële onderhoud van de krijgsgevangenenkampen. 1946. 1 pak
- 201 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het Ministerie van Openbare Werken aan diverse leveranciers, firma's en steenkoolontginningen betrokken bij de bouw en het materiële onderhoud van de krijgsgevangenenkampen. 1947-1948. 1 omslag
- 202 b. Onderhoud
Kwitanties betreffende onkosten voor de aankoop van materiaal voor de kampen voor incivieken in Limburg. 1946-1947. 1 omslag
- 203 Kwitanties betreffende de vergoeding van diverse onkosten gedaan door krijgsgevangenenkampen, steenkoolontginningen en particulieren. 1946-1949. 1 pak
- 2. BEHEER VAN KRIJGSGEVANGENEN**
- a. Bezoldiging
- (1) *Verzorgers en aalmoezeniers*
- 204 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen werkzaam in de gezondheidsdiensten of aalmoezeniersdiensten van de diverse krijgsgevangenenkampen en van het militair hospitaal in Beverloo. [1945]- 1947. 1 omslag
- 205 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen

werkzaam in de gezondheidsdiensten of aalmoezeniersdiensten
van diverse krijgsgevangenenkampen. 1946-1947.

1 pak

- 206 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen
werkzaam in de gezondheidsdiensten en aalmoezeniersdiensten
van diverse krijgsgevangenenkampen. 1947-1948.

1 omslag

(2) Chauffeurs en mecaniciens

- 207 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen
werkzaam als chauffeur of mecanicien bij de Regionale
Commando's der krijgsgevangenenkampen. 1946-1948.

1 omslag

- 208 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen
werkzaam als chauffeur of mecanicien in de diverse
krijgsgevangenenkampen en in het militair hospitaal in Beverloo.
1946-1948.

1 pak

- 209 Kwitanties betreffende de bezoldiging van personeel werkzaam als
mecanicien bij het HCK. 1947-1948.

1 omslag

(3) Materiaalmagazijnen

- 210 Kwitanties betreffende de bezoldiging van krijgsgevangenen
afkomstig uit het krijgsgevangenenkamp van Andenne, werkzaam
in de materiaalmagazijnen in Namen. maart 1947 - januari 1948.

1 omslag

(4) Verlof, ziekte en ongevallen

- 211 Kwitanties betreffende de achterstallige uitbetaling van betaald
verlof voor bevrijde krijgsgevangenen, werkzaam in de mijnbouw
als vrijwillige arbeider. 1947.

1 omslag

- 212 Kwitanties betreffende de bezoldiging van zieke krijgsgevangenen
werkzaam in de mijnbouw, na vrijwillig uitstel van hun repatriëring.
1947.

1 omslag

- 213 Dossier inzake vergoedingen voor werkongevallen. 1946-1948.

1 omslag

b. Voeding en geneesmiddelen

(1) Voeding

- 214 Kwitanties betreffende maandelijkse onkosten voor voedingsmiddelen benut bij de samenstelling van rantsoenen van krijgsgevangenen werkzaam als ontmiijner in het krijgsgevangenenkamp van Kalmthout. 1 april 1946 - 31 mei 1946.
2 stukken
- 215 - 222 Kwitanties betreffende maandelijkse onkosten voor voedingsmiddelen benut bij de samenstelling van rantsoenen per arbeiderscategorie. 1946-1948.
- 215 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in de Borinage. 1946-1947.
1 pak
- 216 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in het Centrum. 1946-1947.
1 pak
- 217 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Charleroi. 1946-1947.
1 pak
- 218 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Charleroi. 1946-1947.
1 pak
- 219 Krijgsgevangenenkamp van Erbisoeul. 1946-1948.
1 pak
- 220 Regionaal Commando der Houtvesterskampen. 1946-1948.
1 pak
- 221 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Limburg. 1946-1947.
1 pak
- 222 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Luik. 1946-1948.
1 pak
- (2) Geneesmiddelen*
- 223 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het

Ministerie van Economische Zaken aan het Ministerie van
Landsverdediging voor de medische verzorging van
krijgsgevangenen. 1946-1948.

1 omslag

224 - 229 Uittreksels van geverifieerde maandelijkse rekeningen
betreffende onkosten voor de medische verzorging van
krijgsgevangenen. 1946-1948.

224 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in de
Borinage. 1946-1948.

1 pak

225 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in het
Centrum. 1946-1947.

1 omslag

226 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Charleroi.
1946-1947.

1 pak

227 Regionaal Commando der Houtvesterskampen. 1946-1948.

1 omslag

228 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Limburg.
1946-1948.

1 pak

229 Regionaal Commando der Krijgsgevangenenkampen in Luik. 1946-
1947.

1 pak

3. VERVOER PER SPOOR

a. Krijgsgevangenen

230 Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het
Ministerie van Economische Zaken een de NMBS voor het vervoer
van krijgsgevangenen per spoor. juni - juli 1946.

1 omslag

231 - 248 Kwitanties betreffende onkosten voor het vervoer per
spoor van krijgsgevangenen naar en rond de
krijgsgevangenenkampen van Châtelineau en Flénu. feb. 1946 -
aug. 1947.

231 feb. 1946.

1 stuk

232	mrt. 1946.	1 stuk
233	apr. 1946	1 stuk
234	mei 1946.	1 stuk
235	juli 1946.	1 stuk
236	aug. 1946.	1 stuk
237	sep. 1946.	1 stuk
238	okt. 1946.	1 stuk
239	nov. 1946.	1 pak
240	dec. 1946.	1 stuk
241	jan. 1947.	1 stuk
242	feb. 1947.	1 stuk
243	mrt. 1947.	1 stuk
244	apr. 1947.	1 stuk
245	mei 1947.	1 stuk
246	juni 1947.	1 stuk
247	juli 1947.	

		1 pak
248	aug. 1947.	1 stuk
249	<i>249 - 252 Kwitanties betreffende maandelijks onkosten voor het vervoer per spoor van krijgsgevangenen naar en rond diverse krijgsgevangenenkampen. jan. 1946 - okt. 1947.</i> jan. 1946 - aug. 1946.	1 stuk
250	jan. 1947 - mei 1947.	1 stuk
251	juni 1947 - juli 1947.	1 stuk
252	okt. 1947.	1 stuk
253	b. Militair materiaal Kwitanties betreffende verschuldigde kosten vanwege het Ministerie van Economische Zaken aan de NMBS voor het vervoer van militair materiaal per spoor. juli 1946 - december 1946.	1 omslag
 <i>4. DIVERSE UITGAVEN EN ONKOSTEN</i>		
254	254 - 284 Kwitanties betreffende onkosten van de meest uiteenlopende aard aan diverse particulieren en instanties betrokken bij de tewerkstelling van de Duitse krijgsgevangenen. 1946-1951, 1953. Kwitanties nummers 500-999. 1946.	1 pak
255	Kwitanties nummers 1000-1399. 1946.	1 pak
256	Kwitanties nummers 1400-1949. 1946.	1 pak
257	Kwitanties nummers 1950-2299. 1946.	1 pak
258	Kwitanties nummers 2300-2699. 1946.	

		1 pak
259	Kwitanties nummers 2700-2999. 1946.	1 pak
260	Kwitanties nummers 3000-3499. 1946.	1 pak
261	Kwitanties nummers 3500-3779. 1946.	1 pak
262	Kwitanties nummers 3780-4499. 1946.	1 pak
263	Kwitanties nummers 4500-4859. 1946.	1 pak
264	kwitanties nummers 4860-5339. 1946.	1 pak
265	Kwitanties nummers 5340-5786. 1946.	1 pak
266	Kwitanties nummers 10350-10650. 1947.	1 pak
267	Kwitanties nummers 10651-10900. 1947.	1 pak
268	Kwitanties nummers 10901-11199. 1947.	1 pak
269	Kwitanties nummers 11200-11599. 1947.	1 pak
270	Kwitanties nummers 17850-18249. 1947.	1 pak
271	Kwitanties nummers 18250-18699. 1947.	1 pak
272	Kwitanties nummers 18700-19149. 1947.	1 pak
273	Kwitanties nummers 19150-19540. 1947-1948.	1 pak

274	Kwitanties nummers 19541-19899. 1948.	1 pak
275	Kwitanties nummers 19900-20203. 1948.	1 pak
276	Kwitanties nummers 20204-20550. 1948.	1 pak
277	Kwitanties nummers 20551-20730. 1948.	1 pak
278	Kwitanties nummers 20731-20190. 1948.	1 pak
279	Kwitanties nummers 20191-31327. 1948.	1 pak
280	Kwitanties nummers 21328-21521. 1948.	1 pak
281	Kwitanties nummers 21522-21850. 1948.	1 pak
282	Kwitanties nummers 21851-22148. 1948-1949.	1 pak
283	Kwitanties nummers 22149-22387. 1949.	1 pak
284	Kwitanties nummers 22388-22630. 1949-1951, 1953.	1 pak
285	285 - 286 Facturen betreffende onkosten van de meest uiteenlopende aard aan diverse particulieren en instanties betrokken bij de tewerkstelling van Duitse krijgsgevangenen. 1947. Facturen nummers 17756-18154.	1 pak
286	Facturen nummers 18155-18487.	1 pak

II. RESSORTEREND ONDER ECONOMISCHE ZAKEN

A. INTERNE WERKING

1. ALGEMEEN

287 Instructies en briefwisseling omtrent diverse aangelegenheden en regelingen betreffende de werking van de algemene diensten van het Ministerie van Economische Zaken. 1951-1954. 1 omslag

288 Instructies en briefwisseling omtrent diverse regelingen betreffende de werking van de algemene diensten van het Ministerie van Economische Zaken. 1950-1954. 1 omslag

2. WERKINGSKOSTEN

289 Briefwisseling tussen de DKAB en diverse instanties omtrent onkosten voortvloeiend uit de werking van de Dienst voor krijgsgevangenen zelf. 1950-1952. 1 omslag

290 Kwitanties betreffende diverse onderhoudskosten aan het pand van de DKAB. 1953. 1 omslag

291 Kwitanties betreffende diverse onderhoudskosten aan het pand van de DKAB (inclusief verhuiskosten). 1954. 1 omslag

292 Bestelformulieren en kwitanties betreffende diverse benodigdheden vanwege de DKAB. 1950-1954. 1 omslag

B. AFHANDELING VAN DE OPERATIE

1. FINANCIËLE VEREFFENING

293 a. Overzicht van de Exploitatierkening
Dossier inzake de Exploitatierkening van de DOH over de jaren 1948-1951. 1948-1951 (opgemaakt in 1953 en 1954). 1 omslag

294 Briefwisseling en wekelijkse rekeninguittreksels van het bedrag aan postcheques op de Exploitatierkening der krijgsgevangenen.

1949-1952.

1 omslag

b. Uitgaven

295 Dossier inzake het eindoverzicht en de werking van de onkostenvergoeding (de Compensatierekening) voor de diverse steenkoolbekkens. 1952.

1 omslag

296 - 301 *Verzameldossier inzake de boekhouding van de DOH betreffende uitgaven gedaan bij de tewerkstelling van krijgsgevangenen. 1945-1953.*

296 Dossier inzake instructies omtrent het opstellen van de nummering van facturen [1947] met daarin opgenomen een overzichtsborderel van diverse uitgaven gedaan door alle militaire organismen [1948?], drie borderellen betreffende vereffende onkosten voor het Ministerie van landsverdediging en het Ministerie van Openbare Werken over de jaren 1946-1948 (onvolledig) en een eindbalans van vereffende onkosten voor de periode 1945-1947 (opgesteld in 1948). 1947 (1948).

1 omslag

297 Dossier inzake onkosten voortvloeiend uit de werking van de krijgsgevangenenkampen en de militaire commando's in het jaar 1945. 1945.

1 omslag

298 Dossier inzake onkosten voortvloeiend uit de werking van de krijgsgevangenenkampen in het jaar 1946. 1946.

1 omslag

299 Dossier inzake onkosten voortvloeiend uit de werking van de krijgsgevangenenkampen in het jaar 1947. 1947.

1 omslag

300 Dossier inzake onkosten voortvloeiend uit de werking van de krijgsgevangenenkampen in het jaar 1948. 1948.

1 omslag

301 Dossier inzake onkosten voortvloeiend uit de werking van de krijgsgevangenenkampen van januari 1949 tot juli 1953.

1 omslag

302 Dossier inzake budgettaire voorzieningen voor materiaal, onderhoudskosten en personeel ten behoeve van diensten betrokken bij de exploitatie en vereffening van de

krijgsgevangenenkampen (1947-1951, 1953) met daarin opgenomen een exemplaar van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken voor het dienstjaar 1950 en een doorslag van een begrotingsexemplaar voor het dienstjaar 1953. 1947-1951, 1953.

1 pak

303 Dossier inzake onterechte onkostenvergoedingen voor het bewakingspersoneel in diverse steenkoolontginningen verricht in 1945. [1953?]

1 omslag

304 Dossier inzake onkosten en vergoedingen betreffende de bezoldiging van bewakingspersoneel en ambtenaren betrokken bij de exploitatie en vereffening van de krijgsgevangenenkampen. 1953-1954.

1 omslag

c. Inkomsten

305 - 309 Verzameldossier inzake de vereffening van achterstallige schulden aan de DOH van steenkoolontginningen in de bekkens in Limburg, het Centrum, de Borinage, Charleroi en Luik. 1947-1951.

305 Dossier inzake de steenkoolontginningen in de Borinage. 1947-1950.

1 omslag

306 Dossier inzake de steenkoolontginningen in het Centrum. 1948-1949.

1 omslag

307 Dossier inzake de steenkoolontginningen in Charleroi. 1948, 1953.

1 omslag

308 Dossier inzake de steenkoolontginningen in Limburg. 1947-1951.

1 omslag

309 Dossier inzake de steenkoolontginningen in Luik. 1948-1949.

1 omslag

310 Dossier inzake de vereffening van barakken en materiaal uit de krijgsgevangenenkampen. 1947-1951.

1 omslag

Dossiers inzake geschillen tussen de DKAB en diverse particulieren en ondernemingen omtrent de vereffening van achterstallige

schulden voortvloeiend uit de tewerkstelling van krijgsgevangenen
of de verkoop van goederen. 1945-1952.

96 omslagen

311

Dossier inzake geschillen over terreinafbakeningen en afbetalingen
van achterstallige schulden door particulieren. 1948-1952.

1 omslag

312

2. BRIEFWISSELING MET DIVERSEN

Briefwisseling tussen de DKAB en diverse instanties omtrent de
afhandeling van verschillende facturen en onderzoeken. 1948-
1952.

1 pak